

Հայ Սիրտ H A I S I R D

Հունիս 2007 / Թի 159 - JUNE 2007 / NO. 159

15

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀՕՄ-Ի
15-ԱՄԵԱԿ
1991-2006
15th ANNIVERSARY
OF ARS/ARMENIA

AN INTERNATIONAL PERIODICAL OF THE ARMENIAN RELIEF SOCIETY
ՀԱՄԱՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՐԲԵՐԱԹԵՐԹ ՀԱՅ ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Հայ Սիր

H A I S I R D

ՀԱՄԱՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՐԲԵՐԱԹԵՐԹ ՀԱՅ ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

AN INTERNATIONAL PERIODICAL OF THE ARMENIAN RELIEF SOCIETY

Published by

The Central Executive Board of the Armenian Relief Society, Inc.

Hasmig Derderian, Chairperson; **Georgi-Ann Oshagan**, Vice-Chairperson;
Maida Melkonian, Clerk-Secretary; **Maro Froundjian**, Treasurer;
Karine Hovhannisian, Advisor; **Liza Avakian**, Advisor; **Nova Hindoyan**, Advisor;
Shakeh Basmajian, Advisor; **Tamar Der Bedrossian**, Advisor.

Editor

TATUL SONENTZ-PAPAZIAN

Production Supervisor

JIRAYR BEUJEKIAN

This magazine is not an official document of the Armenian Relief Society, Inc. The opinions expressed do not necessarily reflect the views of the ARS, Inc. The designations employed do not imply the expression of any opinion whatsoever on the part of the ARS, Inc. concerning the legal status of any country, area or territory, or of its authorities, or concerning the delimitation of its frontiers.

Reference to any subject matter in Hai Sird does not imply the endorsement of the ARS, Inc. and any failure to mention any subject matter is not a sign of disapproval. Text and photographs may be freely reproduced with mention of source (except photo agency photographs). Written notification by letter or electronic mail is appreciated.

All correspondence should be addressed to ARS, Inc., Publications Department, 80 Bigelow Avenue, Watertown, MA 02472; publications@ars1910.org.

ISBN 0-9704934-1-X

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ C O N T E N T S

EDITORIAL – 2

ՀՕՄ-ի ԽՕՍԶԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆ-ՍՓԻՒՔ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԻՆ

ARS ADDRESS AT THE 3RD ARMENIA-DIASPORA CONFERENCE Hasmig Derderian – 3-5

ՀՕՄ-ի ՀԱՐԻՐԱՄԵԱԿԸ Շաքէ Տէր Մելքոնեան-Մինասեան – 6-7

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀՕՄ-Ի 15րդ ՏԱՐԵԴԱՐՁ

ARS ARMENIA'S 15th ANNIVERSARY Georgi-Ann Oshagan – 8-15

THE EDUCATION OF ASHOT Knarik O. Meneshian – 16-22

VERSE IN THE VERNACULAR AND TRANSLATION...

“CANTIQUE” Artem Harutiunian – 23

ԻՆՉ ԵՍ ԱՆԵԼՈՒ Թաթուլ Սոնենց – 23

MOTHER Vahe Oshagan – 24

LA FEDERATION EURO-ARMENIENNE – 25

KOMITAS Armand Artinian – 26-27

PRELUDE TO POGROM Anna Astvatzatryan Turcott – 28-29

MUTED MESSAGE Tatul Sonentz – 29

11րդ «ՍՕՍԷ» ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԵԶԻ ԲԱՑՈՒՄԸ – 30-31

THE ARS AT THE UNITED NATIONS

THE ARS AT THE UN DPI/NGO CONFERENCE – 32-33

THE ARS HOSTS PANEL ON VOLUNTEERISM Anahid Ughurlayan – 33-34

THE ARMENIAD Anna Petrosova – 35

IN ATHENS WITH PETER BALAKIAN Saro Dedeyan – 36-37

YOUTH FORUM – OBSERVATIONS Nyree Derderian – 38

“SPONSOR-A-CHILD” ENTERS A NEW ERA – 39

ԱՇԽԱՐՀԻ ՇՈՒՐՁԸ ՀՕՄ-Ի ՀԵՏ – 40-46

FINANCIAL STATEMENTS – 49-64

EDITORIAL

After the Past 15 Momentous Years...

On The Threshold Of A New Era

We are all aware, that global changes are taking place and the search for a new world order is causing serious political tremors in a status quo defined and sustained by a declining 'unipolar' hegemony. The Armenian nation, whose past 15 historic years were marked by trying times, commemorates and celebrates losses and triumphs, that culminated in the reestablishment of an independent, sovereign state after 75 years of total dependency under a foreign autocratic regime. In a region beset by constant turmoil, our 15-year-old state still strives for the recognition of its demographic and territorial integrity.

Just when our resurgent Homeland, the Armenian Republic, was mustering all its potential for the rebuilding of the areas devastated by the 1988 earthquake, it found itself constricted in the relentless noose of the Azeri-Turkish blockade, aggravated by murderous border clashes, an acute shortage of grain and fuel, and most of all, the on-going conflict over the status of historically and culturally Armenian Artsakh.

In those days of confrontation with our determined opponents, the contribution of each and every Armenian to our common cause had special significance. The ARS, as an experienced, global Armenian organization with numerous regional chapters and countless supporters, both in the Homeland and the Diaspora, felt deeply the urgency of its commitments and remained cognizant of the very real needs of the day, and the immediate future.

In this context, the year 1991, as well as the fateful years preceding and succeeding it, were a frantic time of accelerated accomplishment for our Organization, in a pan-national context. The successful results that we witnessed wouldn't have been possible without the total commitment of all our regional executives, all our entities and their membership and, most of all, our loyal friends and supporters throughout the Diaspora and the Homeland. With such backing, the ARS family was effectively able to assume extraordinary responsibilities.

Naturally, there was an accumulative price tag attached to these countless projects — all necessary, all worthwhile — albeit, way over our means. As a result, today, the Armenian Relief Society looks to its devoted membership, its loyal supporters and concerned benefactors to replenish its depleted resources in order to continue its long, uninterrupted service to our nation whose growing needs cannot be ignored.

We are more than confident, that over the next three years, with the same zeal and enthusiasm shown over the past decade and a half, all our regions and chapters — as well as our supporters world-wide — will stand by us and make our fundraising efforts for the **ARS Centennial Fund** an unqualified success, allowing us to continue our humanitarian work while attaining new standards of excellence in our expanding services. ♥

ՀՕՄ-ի Արեւնապետուհիին խօսքը՝

3րդ Հայաստան-Սփիւռք Խորհրդաժողովին

Երեւան, Սեպտ. 18-20, 2006

Հայաստանի եւ Արցախի Հանրապետությանց մեծարգոյ Պարոն Նախագահներ, Ամենայն Հայոց եւ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Վեհափառ Հայրապետներ, արժանապարիւ հոգեւոր հայրեր, յարգարժան պետական այրեր ու փիկնայք, սիրելի հայրենակիցներ,

Հայ Օգնութեան Միութիւնը, 18,000 անդամներով, տարածուած 24 երկիրներու մէջ, իր 225 մասնաճիւղերով, որպէս համահայկական երիցագոյն կազմակերպութիւններէն մին, անգամ մը եւս, մեծ ուրախութեամբ կ'ողջունէ այս Երրորդ Հայաստան-Սփիւռք Խորհրդաժողովը որ կը զուգադիպի հայ պետականութեան վերանկախացման եւ ազատ հայրենի հողի վրայ Հայաստանի ՀՕՄ-ի հիմնադրման 15րդ Տարեդարձներուն:

Ներկայ Խորհրդաժողովին համար, Գործադիր Յանձնախումբին պարտաստած օրակարգը, շար հանգամանօրէն, ներառած է երկու համագգային կշիռ ու տարողութիւն ունեցող հարցեր. - առաջինը՝ Հայաստան-Սփիւռք, հայրենիք-արտերկիր փոխ-յարաբերութիւններու եւ գործակցութեան ներկայ վիճակն ու ապագայ կարելիութիւններն են, երկրորդը՝ Հայաստանի գիւղական համայնքներու՝ զարգացման ծրագրի քննարկումն է:

Առաջին հարցին առնչութեամբ, մեր առջեւ կը պարզուի ամփոփ՝ այլեւ բացայայտ համայնապարկեր մը. - Այսօր, աշխարհով մէկ վերապրող հայ ժողովուրդը, ըլլա՛յ իր բնօրրանին մէկ անկիւնը ամէն օր յառաջդիմութիւն արձանագրող պետականութեան սահմաններէն ներս, ըլլա՛յ աշխարհի գրեթէ բոլոր քաղաքակիրթ երկիրներուն մէջ աչքառու ներկայութիւն եղող գաղութներէ ներս - իր եկեղեցական, քաղաքական, մարդասիրական, մարզական, մշակութային ու դաստիարակչական ընդարձակ կառոյցներով, բազմալեզու մամուլով ու լրատուական միջոցներու ցանցով, լծուած է հայակերպման շինիչ աշխատանքին:

Թոյլ տուէ՛ք ըսելու, թէ այս բոլորին գործնական համարման ծրագրաւորումը - որուն սկզբնական քայլերը

Ընկ. Յասմիկ Տերտերեան

առնուած կը թուէին ըլլալ Հայաստան-Սփիւռք առաջին Խորհրդաժողովին իսկ - չիրականացուց այն թափը որ կ'անկալէինք բոլորս՝ ի տես այն խանդավառութեան ու պարտաստականութեան՝ որ կը ցուցաբերուէր այս համահայկական ժողովներուն ընթացքին:

Ընդունելով հանդերձ մեր ազգովին համընթաց յառաջդիմութեան ճանապարհին վրայ դիմագրաւելի խոչընդոտներու իրականութիւնը, կը հաւատանք թէ ժամանակն է այլեւս, իրականացնելու եւ գործի՛ դնելու մեր համադրեալ կարողականութիւնը՝ ի խնդիր մեր հայրենիքի հզօրացման եւ ապահովութեան ու մեր ժողովուրդի նիւթական ու հոգեկան բարգաւաճման:

Թո՛յլ տուէ՛ք նոյնպէս, ա՛յս անգամ եւս կրկնելու, թէ այդ կենսական համադրումը դանդաղեցնող ազդակներէն մին կը նկատենք - քանի՛ցս լուրջ նկատողութեան արժանացած սակայն, ի՛նչ ի՛նչ պարտաւնեւորով, դեռ աննուաճելի մնացած լեզուական ներկայ իրավիճակը, որ կը սպառնայ համահայկական մշակոյթի տասնըվեց դարերու ոսկեղնիկ աւանդը եղող մեր գրական լեզուին: Անուրանալի՛ վրանգ մը՝ որ կարելի չէ անտեսել, ըլլա՛յ Սփիւռքի, ըլլա՛յ Հայաստանի մէջ:

Սփիւռքահայ մարդաշ սերունդը Հայաստանի սիրով ու շունչով տոգորելու, զայն անքակտելիօրէն իր հայրենիքին կապելու ուղղութեամբ տարուող աշխատանքը - որ կ'ընդգրկէ համահայկական մարզական մրցաշարքերու, բանակումներու, Խորհրդաժողովներու կազմակերպումը - հսկայ ճանապարհ կտրած է, այսուհանդերձ, այս բոլորը հարկ է առաւել եւս նպատակասլաց ու հետեւողական ձեւով ծրագրել: Այսօր, արդէն իսկ, թէ՛ Երեւանի մէջ եւ թէ մարզերու տարածքին, նկատելի թիւ կը կազմեն հայրենիքին կամաւորապէս ծառայելու եկած սփիւռքահայ երիտասարդները: Պէտք է գուրգու-

(Շարունակութիւնը էջ 5-ի վրայ:)

ARS Chairperson's Address

at the 3rd Armenia-Diaspora

Conference *held in Yerevan, Armenia, Sept.18-20, 2006*

Most Honorable Presidents of the Republics of Armenia and Artsakh, Holy Fathers of the Ejmiatzin and Antelias Catholicosates, Reverent Members of the Clergy, Honorable Ministers and Public Servants, Ladies and Gentlemen:

The Armenian Relief Society, as one of the senior pan-Armenian organizations, with its 18,000 members in 24 countries and its 225 active entities around the globe, once more extends its warm greetings to this 3rd Armenia-Diaspora Conference, coinciding with the 15th Anniversaries of the 3rd Independent Republic of Armenia, and the foundation of the Armenian Relief Society on Armenian soil.

The Organizing Committee's Agenda for this Conference focuses, in a timely fashion, on two issues of national importance: First, the present and future possibilities of Armenia-Diaspora, Homeland and abroad relations and cooperation; and, second, the issue of implementing a program of growth and development for the rural areas of the Republic.

The first issue displays for us a concise, yet panoramic, picture: Today, our people, scattered throughout the globe — whether in a corner of its historic patrimony, making progress every day as a sovereign nation within its narrow boundaries, or as respectable communities in practically all civilized countries of the world — carries on the task of keeping alive its national existence through its vast network of cultural, religious, political, humanitarian, educational and athletic establishments, through its multi-lingual press and news media.

Permit us to say, that the planning of the practical coordination of all this — the first steps of which were initially taken at the very First Armenia-Diaspora Conference — did not maintain the momentum expected by all of us, in view of the expressions of commitment and enthusiasm displayed during the debates and discussions at both conferences.

Even making allowances for inevitable difficulties on

the road to coordination on a national scale, we believe, that it is time to orchestrate full harmony and put to use our collective potential in order to bring our best to the strengthening, security and continuous development of our Homeland, as well as our people's physical and spiritual well being.

Allow us also to repeat once more, that we consider the present disarray of our mother tongue a serious threat to this vital coordination between Homeland and Diaspora. An issue discussed many times and yet — for whatever reasons — still expecting resolution. The present disorder threatens our literary language, a national cultural heirloom sustaining us for sixteen centuries. This is an undeniably serious challenge, that cannot be ignored — neither in the Diaspora nor in the Homeland.

Our efforts to inculcate Diasporan youth with love of Homeland and nation, to tie them securely to their historic, ancestral patrimony — through pan-Armenian jamborees, camping seasons, conferences, etc. — have come a long way, nevertheless, they need to be more frequent and result oriented. Today, already, in Yerevan and throughout the regions, the number of Diasporan youth who have come to serve the Homeland has reached an impressive number. We must nurture these programs and expand them.

On the matter of removing obstacles, we would like to mention also the issue of legislating the status of dual citizenship, still pending. One cannot argue the fact, that more binding the Armenia-Diaspora ties, the more forthcoming — as proud citizens of Armenia — the devotion and commitment of our Diasporan people towards the strengthening and continuous development of their Fatherland.

Proceeding to the second major item on the Conference Agenda: The coordinated development of Armenia's rural areas, we wish to remind, that the ARS,

(Continued on the next page)

րալ այս ծրագիրներուն վրայ եւ ընդարձակել զանոնք:

Խոշընդոյններու վերացման հարցով, կ'ուզենք յիշեցնել նաեւ ցարդ չիրագործուած երկքաղաքացիութեան օրինականացումը: Անվիճելի է այն իրողութիւնը, թէ որքան սերտ ըլլան Հայաստան-Սփիւռք կապերը, այնքան աւելի սրտաբաւ կ'ըլլայ — որպէս Հայաստանի Հանրապետութեան հպարտ քաղաքացիներ — սփիւռքահայ զանգուածներու զօրակցութիւնը՝ հայրենի պետութեան հզօրացման:

Անցնելով այս խորհրդաժողովին օրակարգին առաջնօրէն կազմող երկրորդ հարցին — Հայաստանի գիւղական համայնքներու համալիր զարգացման ապահովման խնդրին — կ'ուզենք յիշեցնել, թէ ՀՕՄ-ը, հայրենի քաղաքներու ապահովութեան նկատմամբ, ռազմավարական նոյն մտահոգութիւններէն առաջնորդուած, Արցախի ազատագրումէն անմիջապէս ետք, ձեռնարկեց, եւ իրականացուց սահմանամերձ եւ այլ գիւղերու մէջ հերոսուհի Սօսէ Մայրիկի անունով ՀՕՄ-ի Մանկապարտէզներու ծրագիրը:

Ներկայիս, Արցախի 12 մանկապարտէզներուն կողքին, կը ծրագրուի Զաւախքի, ինչպէս նաեւ Հայաստանի սահմանամերձ եւ այլ գիւղերուն մէջ եւս հաստատել «Սօսէ» մանկապարտէզներ՝ որպէս առաջին քայլ՝ գիւղական համայնքներու ամբողջական զարգացման:

Անշուշտ, այս հակիրճ ներածականներէն ետք, արծարծուած այս յոյժ կարեւոր, եւ անոնց կողքին բազմաթիւ յարակից հարցերու շուրջ, բոլորս ալ առիթը պիտի ունենանք աւելի մանրամասնօրէն արտայայտուելու, վիճաբանելու, խորհրդակցելու եւ յստակ եզրակացութիւններու յանգելու, որմէ ետք, պէտք է անցնինք մեզ բոլորս հոս բերող համահայկական մտահոգութիւններն ու հարցերը, միասնաբար, լուծելու լուրջ աշխատանքին:

Յաջողութիւն եւ արդիւնաւէր համադրում կը մաղթենք համահայկական այս խորհրդաժողովին:

Շնորհակալութիւն

led by the very same strategic concerns, right after the liberation of Artsakh, initiated and realized a program of “Soseh Mairik” kindergartens in numerous border villages of Artsakh.

Presently, alongside the 12 Kindergartens in Artsakh, there are plans to implement the same program in Armenia and Javakhq as well, as an initial step towards the repopulation and revitalization of neglected rural areas.

Naturally, following this and other brief introductory words, all of us will have our turn to express our opinions and discuss in detail not only the major items on the agenda but many other important issues, hopefully leading us to clear conclusions, after which, we must get busy working seriously together for the solutions of the issues that have brought us here in the first place.

We wish this pan-Armenian Conference success through a concerted effort of coordination and cooperation.

Thank you.

Հայ Օգնության Միության 100-Ամեակը

1910-2010 1910-2010 1910-2010 1910-2010 1910-2010

**Հայ Օգնության Միության աշխարհապարսած կազմակերպությունը
կը պատրաստուի երեք տարիէն նշելու իր հիմնադրութեան 100-ամեակը:
Յայտարարած է հանգանակութեան արշաւ մը, իր ազգօգուր
գործունէութիւնը առաւել եւս ծաւալելու առաջադրանքով:**

Այսօր, հայ կանանցի մեծագոյն կազմակերպութիւնը հանդիսացող այս միութիւնը, դար մը առաջ Մ.Նահանգներուն մէջ հիմնուած էր՝

**Ա.- Խաղաղ ժամանակ նպաստելու համար հանրօգուր ձեռնարկներու եւ
հիմնադրութիւններու.**

**Բ.- Համաճարակի, պարերազմի եւ կամ որեւէ աղէտի պահուն՝ օգնելու հա-մար
վիրատրեալներու, կարօրեալներու եւ զոհերու ընտանիքներուն:**

Ողջ Հայութիւնը կրնայ վկայել, թէ այժմ միջազգային փարածում ունեցող իր ցանցով, Հայ Օգնության Միութիւնը ո՛չ միայն անշեղօրէն յարգած է իր սկզբնական նպատակները փարիներու ընթացքին՝ ան մեծապէս ընդլայնած է մեր բոլոր գաղութներէն ներս իր հայանուէր գործունէութեան դաշտը: Իսկ Հայաստանի եւ Արցախի անկախութենէն ի վեր՝ նոյն նուիրումով՝ իր գործունէութիւնը փարածած է նաեւ այնպէս:

100-ամեակի դրամահաւքի մասնակցելու կոչը անշուշտ ուղղուած է համայն գի-տակից հայութեան: Տրուած ըլլալով ՀՕՄ-ի բարի համբարը՝ կասկած չունիմ թէ կոչը պիտի սրանայ ընդհանուր դրական եւ մեծագումար արծագանգ:

Այսօր կ'ուզեմ սակայն շեշտել **բարոյակա՛ն այն մասնաւոր պարտականութիւնը** որ ունին ՀՕՄ-ի 100-ամեայ գոյութեան ընթացքին՝ աշխարհի այս կամ այն անկիւնը, այս կամ այն ձեւով՝ այս Միութեան օժանդակութիւնը վայելած **ընտանիքներու եւ անհատներու շառաւիղները:**

Շարաւիղները անո՛նց որոնք, զոր օրինակ՝

⇒ Եղեռնի շրջանին՝ դեռ միայն Մ.Նսահանգներու եւ Գանասրայի ՀՕՄի նո-րաստեղծ մասնաճիւղերու «մէկ որբի դէմ մէկ ոսկի» վճարումով՝ մահէ կամ սրտոյգ կորուստէ ազա-րեցան:

⇒ Անմիջական յետ-եղեռնեան շրջանին՝ այս կամ այն երկիրը հասան որպէս գաղթա-կան իսլեակ եւ այս Միութենէն անմիջական սնունդ եւ ինամք ստացան:

⇒ Միութեան օժանդակութիւնը վայելող որբանոցներու մէջ պարսպարուեցան:

⇒ Սփիւռքեան որեւէ գաղութի կազմաւորման սկիզբէն մինչեւ այժմ ՀՕՄի տեղական, շրջանային կամ կեդրոնական մարմիններէն օժանդակութիւն ստացած ամենօրուայ վարժարաններ յաճախեցին:

⇒ Հետզհետէ՝ այլեւայլ գաղութներու մէջ՝ ՀՕՄի բացած եւ մինչեւ այժմ հովանաւորած ամենօրեայ ու միօրեայ դպրոցներէ շրջանաւարտ ելան:

⇒ Միջին Արեւելեան մեր գաղութներու դպրոցներուն մէջ այս Միութեան բաշխած «Պնակ մը կերակուր»ով սնանեցան:

⇒ ՀՕՄի տեղական, շրջանային եւ Կեդրոնական մարմիններէն կրթաթոշակ ստացան:

⇒ ՀՕՄի այլեւայլ միաւորներու բացած եւ մինչեւ այժմ հովանաւորած ընկերային ծա-ռայութեան կեդրոններու, դարմանատներու եւ ծերանոցի գործուրանքը վայելեցին:

⇒ Բնական այլազան աղէտներու միջոցին ՀՕՄի ամբողջ ցանցի զօրակ-ցութեան առարկայ դարձան:

⇒ Մինչեւ այժմ վերակրկնուող տեղական կոիւներու ընթացքին ՀՕՄի օժանդակութիւնը ստացան:

⇒ Մինչեւ կազդորման կայաններու եւ ամառնային ճամբարներու բարիքները վա-յելեցին:

⇒ ՀՕՄի ամառնային հայագիտական դասընթացքներուն շնորհիւ իրենց հայութիւնը ամրապնդեցին:

Եւ դեռ չեմ մանրամասներ այն բոլոր որբախնամ. «Մօր-ու-Մանկան», խնամապարական կեդ-րոններու, բարեսիրական, մանկապարտէզներու ցանցի ծրագիրները, որոնք Հայաստանի, Ար-ցախի ու Զաւախքի մէջ այսօր կ'իրագործուին ՀՕՄի ջաքերով:

Այո, ձեր անտեսութիւնը այժմ բարելաւած շարաիղներ: «Հերթը մի պահ ձերն է հիմա». օգնե-լու համար, որ Հայ Օգնութեան Միութիւնը՝ իր նախկին ու ներկայ յանձնառութիւններուն շարքին՝ դարմանէ նո՛ր վերքեր. օժանդակէ նո՛ր կարիքներու. նոր հիւանդներու, նոր որբերու:

Ձեր նուիրաբոլութիւնը կարարելու համար մի՛ սպասէք 100-ամեակի տօնակատարման ճշգրիտ թուականին: Տուրքէ գերծ փարեկան մասնավճարներով այժմ սկսեցէք հետզհետէ ուղար-կել ձեր որոշած գումարը:

Օգնութեան գործը յետաձգում չի՛ ճանչնար:

Շաքէ Տէր Մելքոնեան-Մինասեան

Հայաստանի ՀՕՄ-ի 15րդ Տարեդարձ

Աշխարհով ՄԵկ, ՀՕՄ-ուհիներ Հաւաքուեցան Հայաստան
Միասին Տօնակատարելու Հայաստանի Օգնութեան Միութեան եւ
Գ. Հանրապետութեան 2ոյգ Տարեդարձները

ARS/Armenia's 15th Anniversary

*ARS Members, Worldwide, Gathered in the Homeland
to Commemorate the Anniversaries of ARS/Armenia
and the 3rd Republic of Armenia*

By Georgi-Ann Oshagan

Մերջերս, Հայ Օգնութեան Միութեան անդամներն ու համակիրները լրացուցին Հայաստանի ՀՕՄ-ի շրջանային միաւորին հայրենիքէն ներս գործունէութիւնը նշող, երկու շաբաթ տեւողութեամբ փոնակապարտութիւնները՝ միաժամանակ միանալով իրենց բազմահազար հայրենակիցներուն՝ փոնակապարտելու Հայաստանի Գ. Հանրապետութեան 15-ամեակը եւս:

Խմբային շրջապայտներ, այցելութիւններ եւ միօրեայ խորհրդաժողով մը առանցքը կը կազմէին Մեկ-տեմբերի 15-էն մինչեւ 27 տեւող զանազան ձեռնարկներուն: Երեսն կեդրոնացած այս ելոյթները կ'ընդգրկէին նաեւ Արցախն ու Զաւախքը:

Ամիսներ տեւող պարբերականներէ ետք, Շրջապայտներն ու քարտեղարձային փոնակապարտութիւնները փեղի ունեցան ՀՕՄ-ի Կեդրոնական Վարչութեան հովանիին ներքեւ: Հայ Օգնութեան Միութեան անդամներ եւ բարեկամներ եկած էին Միացեալ Նահանգներէն, Գանապայէն, Ֆրանսայէն, Արգենտինայէն, Աւստրալիայէն, Իտալիայէն, Գերմանիայէն, Լիբանանէն, Սուրիայէն, Անգլիայէն, Կիպրոսէն, Յունաստանէն, Զաւախքէն, Արցախէն ու Հայաստանի զանազան շրջաններէն:

Նոյնատեմբ, ՀՕՄ-ի Կեդրոնական Վարչութեան ինը անդամները լիազօմար ժողով մը ունեցան, մասնաւորաբար կեդրոնականով Հայաստանի, Արցախի եւ Զաւախքի մէջ գործադրուող ծրագիրները վրայ: ՀՕՄ-ի ընկերուհիներն ու համակիրները, սեպտ. 18-20, ներկայ գտնուեցան նաեւ Հայաստանի կառավարութեան Արտաքին գործոց նախարարութեան կողմէ կազմակերպուած Հայաստան-Սփիւռք Երրորդ Խորհրդաժողովին՝ ուր ՀՕՄ-ի Կեդր. վարչութեան աստեղապետի, ընկ. Յասմիկ Տէրպէրեան փուլաւ ՀՕՄ-ի պարզամը հարիւրաւոր ժողովականներու եւ հիւրերու ներկայութեան:

Ձեռնարկներուն բոլոր կարգադրութիւնները ըրած էր ՀՕՄ-ի Հայաստանի Շրջանային վարչութիւնը:

Members and supporters of the Armenian Relief Society recently concluded a two-week celebration of the ARS Armenia region's 15th anniversary of operation within the Homeland and joined their compatriots to commemorate the coinciding 15th anniversary of the 3rd Republic of Armenia.

Commemorative tours, celebrations, and visitations and a day long conference dominated the Sept. 15-27 celebration. Activities were based in Yerevan and included visits to Artsakh and Javakhq.

Months in the planning, the tour and anniversary celebration were held under the auspices of the ARS, Inc. international Central Executive Board. ARS members and friends attended from the United States, Canada, France, Argentina, Australia, Italy, Germany, Lebanon, Syria, England, Cyprus, Greece, Javakhq, Artsakh, and various regions of Armenia.

At the same time, the nine-member ARS Central Executive Board (CEB) held a full Board meeting, focusing particularly on its programs within Armenia, Artsakh, and Javakhk. The ARS CEB and ARS members and supporters were also present at the Sept. 18-20 Third Armenia-Diaspora Conference sponsored by the Republic of Armenia's Ministry of Foreign Affairs where CEB Chairwoman Hasmig Derderian presented the ARS's message to the hundreds of attending representatives and observers.

The ARS Armenia 15th anniversary commemorative activities were organized by the ARS Armenia Regional Executive Board. A description of the highlights of the two-week ARS celebration follows.

Tour of Historical Sites and Events

Members of the ARS 15th anniversary celebration tour were treated to visits around Armenia, giving the

Շրջապարտյա՝ Հայաստանի Պատմական Վայրեր ու Յարուկ Ձեռնարկներ

Հայաստանի ՀՕՄ-ի 15-ամենակի փոնակյան պրոյոյրներու մասնակիցները առիթը ունեցան այցելելու Հայաստանի քրեարժան վայրերը. հիանալի առիթ մը եղաւ նաեւ առաջին անգամ Հայաստան այցելողներուն՝ որոնք քրեան ու գաղափար մը կազմեցին երկրի գեղեցկութեան մասին: ՀՕՄ-ի այս շրջապարտյոյները համադրուած էին Երեւանի Մէնուս Թուր ընկերութեան կողմէ:

Պրոյոյները սկսան սեպտ. 15-ին՝ Եռաբլուր, Սօսէ Մայրիկի գերեզմանին ու Երեբունի այցելութեամբ եւ Երեւան շրջագայութեամբ: Սեպտ. 17-ի առաւօրեան, սքօսաշրջիկները այցելեցին Էջմիածնի Մայր Տաճարը եւ վանքը, իսկ կէսօրէ ետք՝ Սարգարապա՝ իր թանգարանով: Օրը վերջացաւ հանրաժանօթ հեղինակ, Ազգային Ժողովի Պարգամաւոր եւ Հայաստանի ՀՕՄ-ի Շրջանային վարչութեան արեւնապետուի, Ալվարդ Պետրոսեանի «Ես Մի Ծառ Եմ Ծիրանի» թարգմանութեամբ՝ բեմադրուած Սունդուկեանի անուան թարգմանարանին մէջ: Սեպտ. 18-ին՝ այցելութիւններ Գառնիի Բ. դարուն կառուցուած հեթանոսական քաճարին եւ Գեղարդի պարմական վանքին, որմէ ետք, խումբը այցելեց նաեւ ՀՕՄ-ի հովանաւորած երեք, քիսեղծ երեխաներու յարուկ, դպրոցներ:

Սեպտ 20-ին, ՀՕՄ-ի խումբը այցելեց Աշտարակ, Մուղնի, Մաղմոսավանք եւ Ամբերդ, հիացումով դիտելու անոնց հնաւանդ ճարտարապետութիւնը: Սեպտ. 24-27, խումբէն մաս մը այցելեց Արցախի քրեարժան վայրերը եւ ՀՕՄ-ի «Սօսէ» մանկապարտեզները: Արցախին յաջորդեց երկօրեայ այցելութիւն մը Զաւախք՝ ուր այցելուները առիթը ունեցան քրեանելու շրջանէն ներս ՀՕՄ-ի գործունէութեան արդիւնքները դասփարակական, առողջապահական, եւ ընկերային մարգերէ ներս: Խումբը նաեւ ներկայ եղաւ Զաւախքի նոր երիտասարդական սկումբին բացման արարողութիւններուն:

ՀՕՄ-ի «Մօր-ու-Մանկան» Առողջական եւ Ծննդաբերական Կեդրոնի նոր CAT-Scan սարքաւորումի պաշտօնական բացման արարողութիւնը

Սեպտ. 16-ին, ՀՕՄ-ի խումբը այցելեց ՀՕՄ-ի Ախորեանի «Մօր-ու-Մանկան» Առողջական եւ Ծննդաբերական Կենտրոն, ինչպէս նաեւ Գիւմրիի ՀՕՄ-ի Նիկոլ Աղբալեան դպրոցը: Կեդր. վարչութեան անդամները դարձաւ առիթ իրենց ժողովէն՝ այցելելու համար երկրաշարժէն վնասուած այդ շրջանի զանազան թաղամասերը:

Խումբին առաջին կանգառը ՀՕՄ-ի Նիկոլ Աղբալեան Դպրոցն էր, ուր եւ դիմաւորուեցան -- Գ.Հանրապետութեան 15րդ Տարեդարձը նշող -- կարմիր, կապոյր եւ նարնջագոյն խաւաքարեր բռնած աշակերտներու կողմէ: Դպրոցին քնօրէնը, Խանում Պապիկեան, բարի

first-time visitor a superb overall view of the country and keeping the repeat visitor interested and awed. The tour was organized by Menua Tours of Yerevan.

The tour began on Sept. 15 with a visit to Yerablur, Soseh Mairik's tomb, Yerebuni, and a driving tour of Yerevan. On Sept. 17, tourists visited Ejmiatzin cathedral and monastery in the morning and Sardarabad and its museum in the afternoon. The day concluded at the Sundukian Theater with the performance of "Yes mi Tzar em Tzirani," by former ARS CEB member and ARS Armenian Regional Executive Chairperson Alvard Petrosyan. Garni's 2nd century pagan temple and Geghard's ancient monastery were on the agenda for Sept. 18, along with visits to three schools sponsored by the ARS for children with developmental disabilities.

On Sept. 20, the ARS tour group visited Ashtarak, Mughni, Sagmosavanq, and Amberd, marveling at the ancient architecture. From Sept. 24-27, tourists were able to visit Artsakh, taking in the ancient historical sites and visiting ARS-sponsored 'Soseh' kindergartens in the various villages throughout the country. The Artsakh trip was followed by a two-day visit to Javakhq, where the ARS group was able to see the fruits of the Society's labors in bringing educational, medical, and social stability to Javakhq's population in the form of a clinic, offices, and educational facilities. ARS members were also present for a ribbon-cutting ceremony held on Sept. 25 upon the opening of a long-awaited youth center in Javakhq.

Ribbon Cutting Ceremony Unveils New CAT Scan Machine at at ARS Mother and Child Clinic and Birthing Center

On September 16, the ARS group visited the ARS Mother and Child Clinic and Birthing Center, as well as the ARS Nicol Aghbalian School, both in Gyumri. ARS CEB members recessed their meeting to visit the former earthquake-stricken area with the group.

The ARS Nigol Aghbalian School was the first stop, where tour buses were waved in by students holding bright red, blue and orange papers in the spirit of the coming Sept. 21 15th anniversary Independence Day celebrations. School Principal Khanum Babigian greeted the visitors and directed students in singing

գալուստ մաղթեց այցելուներուն, եւ հրաւիրեց աշակերտները կադարելու իրենց, հիւրերուն ի պատիւ, պարտաւարձ երգերն ու արտասանութիւնները: ՀՕՄ-ի Կեդրոնական վարչութեան անդամ, Շաքէ Պասմաճեան փոխանցեց Կեդր. վարչութեան լաւագոյն մաղթանքները՝ զովելով ուսուցիչներն ու 300 աշակերտները ի պէս իրենց ցուցաբերած նուիրումին ու այս դաստիարակչական հաստատութեան կադարած յառաջդիմութեան:

Ատր յաջորդեց ՀՕՄ-ի «Մօր-ու-Մանկան» Առողջութեան ու Ծննդաբերական Կենտրոն այցելութիւնը, ուր խումբը առիթը ունեցաւ փեսնելու 2005-ի ապրիլ ամսուն բացուած Մայրանոցը: Արդիական սարքաւորումով այս մասնաբաժնին բժշկական անձնակազմը արդէն իսկ յաջող կերպով իրականացուցած է աւելի քան 1 500 ծննդաբերութիւն՝ եւ կը շարունակէ իր ազգաշէն աշխատանքը: Արժէ յիշել պարագան ժամանակէն առաջ ծնած, մէկ քիլօ միայն կշռող երեխայի մը՝ որ անձնակազմին խնամքին փակ, արդէն իսկ 2,5 քիլօգրամ կը կշռէր մայրանոցէն մեկնած օրը:

Այցելութեան ամենայիշատակելի մասն էր CAT-scan-ի նոր սարքաւորման եւ վերջերս վերանորոգւած սրինքազնութեան մասնաբաժնի պաշտօնական բացումը: Սարքաւորումը նուէրն էր ֆրանսական S.O.S. հիմնարկին՝ շնորհիւ ֆրանսահայ Դոկտ. Սամսոն Օ. Զ. Արարատի ջանքերուն: Սարքաւորումը, Երեւանէն դուրս, միակն է եւ պիտի ծառայէ Հայաստանի հիւսիսային շրջանին՝ հասնելով մինչեւ Զաւախք: Այս փեսակի միայն վեց մեքենաներ կան Երեւան, 120 քիլօմէտր հեռու Գիւմրիէն:

Ըստ Առողջութեան Կենտրոնի գործադիր տնօրէն, Դոկտ. Սեւակ Աւագեանի՝ այս նուէրը կարելի պիտի դարձնէ շար աւելի մեծ թիւով հիւանդներու բուժումը եւ պիտի բարձրացնէ շրջանի բժշկական խնամքի որակը: Այս նուիրարութեամբ, ՀՕՄ-ի այս հանրօգուտ դարմանարունը պիտի ընդարձակէ իր խնամքի ծիրը՝ միաժամանակ պահելով իր ներկայ փնտեսական մարջելի պայմանները:

ՀՕՄ-ի Կեդր. վարչութեան Արեւնապետ, ընկի. Յ.Տէր-փէրեան եւ Դոկտ. Արարատ միասին կտրեցին բացումի կարմիր ժապաւէնը՝ շնորհաւորելով զիրար առնուած այս -- ՀՕՄ-ի հայաստանեան աշխատանքներուն համար -- նշանակալից եւ օգտաշար քայլին համար:

and recitations for the crowd. ARS, Inc. CEB member Shakeh Basmajian offered greetings from the CEB and praised the schoolteachers and the 300 students for their dedication to learning and educational improvement.

The next stop was the nearby ARS Mother and Child Clinic and Birthing Center, where the group toured the maternity ward that opened in April 2005. The state-of-the-art facility has now overseen the births of nearly 1,500 babies, including one premature week-old infant in an incubator who was born at 1 kilo and needed to gain a normal weight of 2.5 kilos before going home.

A highlight of the visit was a red ribbon-cutting ceremony to unveil a new

CAT scan machine and newly renovated clinic space dedicated to scanning and mammography. The CAT scan machine was donated by the French S.O.S. and arranged by Dr. Samson O.Z. Ararat of France. The machine is the only CAT scan machine outside of Yerevan and will serve the entire northern region of Armenia, reaching into Javakhq. There are only six such machines in Yerevan, a 120 kilometers drive from Gyumri.

“This gift will increase

the flow of patients and the quality of care in the region,” said ARS Clinic Executive Director Dr. Sevag Avagian. The donation will allow the ARS clinic to expand its medical services and reach more patients in a cost-effective manner. ARS CEB Chairperson Hasmig Derderian and Dr. Ararat shared in the ribbon-cutting duties and happily shook hands to commemorate a new step in ARS-provided health care in Gyumri and beyond.

The CAT scan machine joins another new addition to the ARS clinic’s services: an ambulance. Complete with the ARS’s logo, the new ambulance provides a unique and much-needed service to the inhabitants of the former earthquake region in an area which is second in population only to Yerevan.

The day ended with a mandatory meeting between the ARS CEB and executive board representatives from 15 ARS entities, where information and ideas were exchanged in a spirit of cooperation. A question

Chairperson Hasmig Derderian and Dr. Samson O.Z. Ararat shake hands

CATscan-ի մեքենային վրայ աւելցաւ ա՛յլ մէկ միջոցառում՝ ՀՕՄ-ի նշանակը կրող նոր հիւանդաւարը ինքնաշարժ մը (ambulance): Այս հիւանդաւարը մեծապէս պիտի դիւրացնէ երկրաշարժէն փութած շրջանի բնակչութեան -- որ Երեւանէն ետք ամենամեծ թիւը կը ներկայացնէ -- առանց յապաղումի դարմանափութում փոխադրութեան կարիքը:

Օրուայ վերջաւորութեան, Կեդր. վարչութեան և ՀՕՄ-ի միատրներու վարչութեանց ներկայացուցիչներու մասնակցութեամբ: Տեղեկութիւններու և գաղափարներու փոխանակութենէ ետք, ժողովը ցրուեցաւ միասնական ու համադրուած աշխատանքի մթնոլորտի մէջ: Երեկոն վերջացաւ ՀՕՄ-ի Հայաստանի կազմին կողմէ կազմակերպուած պաշտօնական ընդունելութիւն-երեկոյթով մը

ՀՕՄ-ի մասնակցութիւնը Հայրենիք-Սփիւռք Գ. Խորհրդաժողովին

ՀՕՄ-ի Կեդր. վարչութիւնը, ՀՕՄ-ի զանազան միատրներու ընկերուհիներու մասնակցութեամբ, ներկայ եղաւ, ՀՀ Արարաքին գործոց նախարարին ողջոյնի խօսքով բացուած, Հայաստան-Սփիւռք Գ. Խորհրդաժողովին: Երեւանի «Կարէն Տէմիրճեան» կեդրոնին մէջ հաւաքուած էին աշխարհի զանազան շրջաններէն եկած պարգամաւորներ:

Քաղաքական, հասարակական, ու ոչ-կառավարական կազմակերպութիւններու ներկայացուցիչները հրաւիրուած էին իրենց տեղերը գրաւելու կլոր սեղանի շուրջ և իրենց բացման խօսքերը ըսելու օրակարգի ընդառաջած հարցերու առնչութեամբ: Այդ հարցերուն ամենակարեւորներէն էր երկրին գիւղատնտեսական շրջաններու վերականգնումն ու աշխուժացումը գալիք տարիներու ընթացքին՝ Երեւանի արձանագրած յառաջդիմութիւնը կարենալ փարածելու համար երկրի ամբողջ տարածքին:

Դրականօրէն ընկալուած իր խօսքերուն մէջ, ՀՕՄ-ի Կեդր. վարչութեան արեւնապետ, ընկհ. Յասմիկ Տէր-տերեան նշեց Միութեան այս ուղղութեամբ վերցուցած

and answer period followed between the CEB and the regional and chapter representatives. The evening concluded with a reception for members hosted by the ARS Armenia Regional Executive.

The ARS at the Third Armenia-Diaspora Conference

The ARS CEB and ARS members from various entities attended the opening ceremonies of the Republic of Armenia Ministry of Foreign Affairs' Third Armenia-Diaspora Conference. The conference was attended by hundreds of delegates and observers from around the world and held at the Karen Demirchian Sports-Concert Center, Yerevan.

Prominent political parties and non-profit organizations were invited to sit at the round table and offer remarks in the spirit of the conference topic at hand which focused on revitalizing Armenia's rural areas in the coming years to begin a spread of prosperity and stability outside of central Yerevan.

In her well-received remarks, ARS CEB Chairwoman Hasmig Derderian emphasized the ARS's plan to contribute to rural revitalization by replicating its premiere Artsakh Sosseh Kindergarten program and bringing it to Armenia. Derderian also noted that ARS entities and members will contribute to the organized Armenia rural revitalization effort through its participation in community projects around the world. (*See elsewhere in this publication for Derderian's full remarks*).

Dilijan as seen from the Camp

Visit to ARS Armenia's New Dilijan Camp

The ARS group stopped to enjoy Lake Sevan and her ancient monasteries on the way to see the ARS

յանձնառությունները Արցախի «Սօսե» մանկապարտեզներու ցանցը փարածելու նաեւ Հայաստանի սահմանամերձ գիւղերուն վրայ: Ընկի. Տէրպէրեան նշեց նաեւ, թէ ՀՕՄ-ի միատրոներն ու անդամները եւս իրենց բաժինը պիտի բերեն վերականգնումի այս աշխատանքներուն: *(Տեսնել ընկի. Տէրպէրեանի խօսքը իր ամբողջութեամբ՝ ներկայ համարին մէջ)*

Այցելութիւն Հայաստանի ՀՕՄ-ի Դիլիջանի նոր ջամբարին

ՀՕՄ-ի խումբը դադար առաւ սեւանի ափերուն պոյտով մը, որուն ընթացքին, Դիլիջան երթալէ առաջ, այցելեց մերձակայ վանքերը: Դիլիջանը ճանչցուած է որպէս հանգստեան արձակուրդի քաղաք, ուր եւ կը գտնուի ՀՕՄ-ի նոր ջամբարը:

Մինչ երկու շէնքերուն վերանորոգման ու կահաւորման աշխատանքները կը շարունակուին, Հայաստանի ՀՕՄ-ը ծրագրած է ջամբարը գործածել երիտասարդական եւ այլ հաւաքներու համար: Շէնքերը կը բաղկանան ննջարաններէ, ճաշասրահէ, խոհանոցէ ու ժողովասրահներէ:

Նորոգութիւններու ծախսերը հոգացուած են Յունաստանի հանրապետութեան Արտաքին գործոց նախարարութեան «Hellenic Aid» մասնաբաժնին կողմէ: Ապաքինարանի շէնքին նորոգութիւնները ստանձնած է Development Cooperation and Solidarity (DCS), յունական ոչ-կառավարական կազմակերպութիւնը:

ՀՕՄ-ի խումբը այցելեց նոյնպէս Դիլիջանի 10րդ դարուն կառուցուած Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցին՝ ուր, մինչեւ օրս, արարողութիւններ քրդի կունեան: Հայր Սասուն Զունրուղեան դիմաւորեց խումբը աւանդական աղ ու հացով եւ եկեղեցական կարճ արարողութեամբ մը ընդունեց խումբը Սուրբ Աստուածածին եկեղեցին մէջ: Դիլիջանի քաղաքապետը, Արմէն Սանարոսեան, նոյնպէս հիւրասիրեց խումբը եւ նկարագրեց Դիլիջանի յայտուկ քաղաքի վայրերը:

Օրը վերջացաւ ճոխ ճաշասեղանով մը՝ պարտաստուած Դիլիջանի ՀՕՄ-ի մասնաճիւղին կողմէ, որուն արեւնապետը, Էզմա Զարգարեան, բարի գալուստ մաղթեց հիւրերուն:

«ՀՕՄ-ը ի սպաս Հայութեան ու Հայրենիքին»

Յիշատակելու համար ՀՕՄ-ի 15 փարիներու գրանցուած ներկայութիւնը Հայրենիքէն ներս, Կեդրոնական վարչութիւնը կազմակերպած էր միօրեայ խորհրդածրոյով մը՝ «ՀՕՄ-ը ի սպաս Հայութեան եւ Հայրենիքին» թեմայով: Այս միջոցառումը քրդի ունեցաւ սեպտ. 22-ին՝ Երեւանի Hotel Marriott Armenia-ի մէջ:

Կեդր. վարչութեան նախկին անդամ, այժմ ՀՀ Ազգային Ժողովի անդամ եւ Հայաստանի ՀՕՄ-ի արեւնապետ, ընկի. Ավարդ Դերբոսեան կարարեց խորհրդա-

Armenia's new camp in Dilijan. Dilijan is known for its restful atmosphere and crystal clean air.

ARS Armenia is planning for the camp to be used by ARS, youth, and other groups in the coming months as renovations on the camp's two buildings are completed. The two buildings include sleeping rooms, a cafeteria, kitchen, and meeting rooms.

The project was financed by the Republic of Greece's Hellenic Aid Ministry of Foreign Affairs. Reconstruction of the sanatorium building was financed by the Greek non-governmental organization, Development Cooperation & Solidarity (DCS).

The ARS group also visited the 10th century St. Grigor Lusavorich Church in Dilijan, which is still active. Father Sasun Zunrugian invited the group to partake of the traditional offering of bread dipped in salt and proceeded to conduct a short religious ceremony in the St. Astvatzatzin Church. Dilijan Mayor Armen Santrossian also welcomed the ARS group and described some of the many highpoints of Dilijan.

The day concluded with a lavish lunch offered by the ARS Dilijan Chapter, whose Chairperson, Esma Zargarian, welcomed guests to break bread with her chapter's members.

“The ARS in the Service of Armenians and Armenia”

To commemorate the 15th anniversary of the ARS's official presence in Armenia, the ARS CEB organized a day long conference, “The ARS in the Service of Armenians and Armenia.” The event was held on Sept. 22 at the Hotel Marriott Armenia, Yerevan.

The conference opened with remarks by ARS Armenia Regional Executive Chairwoman Alvard Petrosian, who is a former ARS CEB member and a member of the Armenian National Assembly.

Petrosian welcomed prominent guests who attended the conference and invited ARS CEB Chairwoman Hasmig Derderian to give the conference address. Welcoming remarks were offered by Vice-Speaker of

ժողովին բացումը:

Ընկի. Պետրոսեան ողջունեց պարույր հիւրերն ու ներկաները, հրաւիրելով Կեդր. Վարչութեան արեւմտապետ, ընկի. Յասմիկ Տէրպէրեանը՝ իր խօսքը ըսելու խորհրդաժողովի մասնակիցներուն: Ընկերուի արեւմտապետն եպք, կարգով խօսք առին ՀՀ Ազգ. Ժողովի փոխ-նախագահ, Վահան Յովհաննէսեանը, ՄԱԿ-ի Մանուկներու հիմնադրամի փնօրէն, Նայիրա Աւետիսեանը, ՀՀ Ազգ. Ժողովի անդամ եւ Արտաքին յարաբերութիւններու յանձնաժողովի արեւմտապետ, Արմէն Ռոստամեանը՝ որ խօսեցաւ «Համաշխարհային իրավիճակը եւ ՀՕՄ-ը որպէս համահայկական կազմակերպութիւն» նիւթին շուրջ:

ՀՕՄ-ի Կեդր. վարչութեան Երեւանի գրասենեակի վարիչ, ընկի. Վեհանուշ Մարգարեան, եւ Հայաստանի մէջ ՀՕՄ-ի միջազգային ծրագիրները համադրող, ընկի. Աննա Մնացականեան ներկայացուցին ՀՕՄ-ի իրականացուցած ծրագիրները Հայրենիքէն ներս: Հայաստանի մէջ ՀՕՄ-ի առողջապահական ծրագիրներու վարիչ-փնօրէն, Դոկտ. Սեւակ Աւագեան խօսեցաւ առողջապահական մարզի մէջ, Հայաստանէն ներս ՀՕՄ-ի փարած աշխատանքներուն մասին:

Դասախօսութիւններուն յաջորդեց ճաշի սպասարկութիւն, որմէ եպք, վիճաբանական ներկայացում՝ «ՀՕՄ-ը երեկ, այսօր եւ վաղը» թեմայով: ՀՕՄ-ի Կեդր. վարչութեան արեւմտապետ, ընկի. Մայրա Մելքոնեան ներկայացուց թեման եւ կարեւորութիւնը իրապէս ու բաց միտքով հարցերուն մօտենալու կարեւորութիւնը: ՀՕՄ-ի Կեդր. վարչութեան անդամ, ընկի. Թամար Տէր Պետրոսեան ներկայացուց խօսողները եւ վարեց վիճաբանական քննարկումները: ՀՕՄ-ի Կեդր. վարչութեան նախկին արեւմտապետ, ընկի. Վանուհի Իսաջանեան խօսեցաւ «ՀՕՄ-ը երեկ» նիւթի շուրջ: ՀՕՄ-ի Սուրիոյ միաւորէն, ընկի. Նանոր Հրեշդակեան ներկայացուց «ՀՕՄ-ը այսօր» նիւթը: ՀՕՄ-ի Հայաստանի միաւորէն, Լիլիթ Հովհաննիսեան եւ ՀՕՄ-ի Արեւմտեան Մ. Նահանգներու շրջանէն, ընկի. Նայիրի Տէրպէրեան ներկայացուցին «ՀՕՄ-ը վաղը» նիւթը:

Ընկի. Իսաջանեան նկարագրեց ՀՕՄ-ի դերը հայ իրականութեան մէջ իր հիմնադրութեան թուական՝ 1910-էն ի վեր: Ան նշեց, թէ անկարելի է հասկնալ ներկան կամ ըմբռնել ապագան՝ առանց անցեալը իմանալու:

Ընկի. Հրեշդակեան շեշտեց այն իրողութիւնը, թէ կան կարճաբեւ կազմակերպութիւններ եւ կան ժողովուրդէն ծնած ու սնած միութիւններ՝ որոնք կը յարաբերեն: Խօսելով նոր կայացած Հայաստան-Սփիւռք Գ. խորհրդաժողովին մասին, ընկի. Հրեշդակեան նշեց, թէ ՀՕՄ-ը հիանալի օրինակն է միութեան մը՝ որ կը գործէ միակամ թէ՛ Սփիւռքէն եւ թէ՛ Հայրենիքէն ներս:

Ընկի. Յովհաննիսեան կեդրոնացաւ ՀՕՄ-ի կարեւոր գործունէութեան վրայ՝ հզօրացած հայրենաբնակ երի-

the Armenian National Assembly, Vahan Hovhannisian and UN Children's Fund Director, Rights of the Child, Children of Special Needs Program Nayira Avetisyan. Armenian National Assembly member and Chairman on the Standing Committee on Foreign Relations Armen Rustamian spoke on "The World at Large and the ARS as a Pan-Armenian Organization."

Vehanoush Margarian, Director of the ARS, Inc. Yerevan Central Office and Sponsor a Child program and ARS Inc.'s Coordinator of Special Programs in Armenia, Anna Mnatsakanian, presented "ARS

Achievements in Armenia." Director of ARS Inc. Health Programs in Armenia, Dr. Sevak Avagian, discussed "ARS Health Programs."

The presentations were followed by lunch and a panel discussion on "ARS Yesterday, Today and Tomorrow." ARS CEB secretary Mayda Melkonian introduced the panel topic and the importance of having a realistic and open discussion on the issues. ARS CEB member Tamar Der-Bedrossian introduced the panelists and moderated the subsequent discussion. Former ARS CEB Chairwoman Vanouhi Issadjanian spoke on "The ARS Yesterday;" Nanor Hreshdakian of the ARS Syria region spoke on "The ARS Today;" and Lilit Hovhannisian of the ARS Armenia region and Nyree Derderian of the ARS Western USA region spoke on "The ARS Tomorrow."

Issadjanian described the ARS's role in the history of Armenia and the Armenian people from its establishment in 1910. "It's impossible to understand the present or future without knowing the past," she noted.

Hreshdakian added, "There are organizations that

դասարդ փարբերու ներդրումով՝ կնոջ եւ մանուկի իրաւունքներու հետ առնչուող հարցերու լուծման աշխատանքներուն մէջ: Ընկի. Տէրփէրեան առաջարկեց յանդուգն լուծումներ ՀՕՄ-ի ներկայ պահանջներուն գոհացման ի խնդիր. որոնց շարքին՝ միատեսակ կանոնադրւոյն գործադրում ՀՕՄ-ի բոլոր միաւորներուն համար. ընտրուած եւ վճարովի վարիչ անօրէն մը՝ ինչպիսին են Արեւմուտքի շար մը բարեգործական միութիւններու պարագային:

Վիճաբանութիւններն ու հարց-պատասխանները ընթացան անկեղծ ու համարձակ մթնոլորտի մէջ: Ներկաները խորապէս միտնուեցան սերունդներու փոխարարբերութեան հետ առնչուող հարցերու, նոր գաղափարներու գործադրման միջոցներու ընտրութեան եւ յառաջդիմութեան ճանապարհին վրայ յայտնուող այլազան խոչնդոյններու հարցերուն մէջ: Հայաստանի ՀՕՄ-ի երիտասարդ փարբերու ներկայութիւնը ակներեւօրէն խթան մը եղաւ խորհրդաժողովին յաջող ընթացքին: Խորհրդաժողովը վերջացաւ ՀՕՄ-ի Կեդր. վարչութեան կողմէ չորս դասախօսներուն յուշանուէրներու բաշխումով

Հայաստանի ՀՕՄ-ի կազմակերպած 15-ամեակի հանդիսութիւնները

Սեպտ. 22-ին, Հայաստանի ՀՕՄ-ի Շրջանային վարչութիւնը հիւրասիրեց 15-ամեակին նուիրուած խնջոյք մը, իսկ սեպտ. 23-ին՝ նուագահանդէս մը: Զոյգ ձեռնարկներուն մասնակցեցան պետական եւ այլ մեծամեծներ:

Աննախընթաց խնջոյքը փեղի ունեցաւ Bellagio ճաշարանին մէջ՝ լի առաք ուրելիքներով, երաժշտութեամբ եւ պարով: Վիճակահանութեան տոմսեր ծախուեցան ի շահ Հայաստանի նիւորին: Երեկոյթը վերջացաւ հայրենասիրական երգերով:

Հայաստանի ՀՕՄ-ի Շրջանային վարչութեան կազմակերպած Նուագահանդէսը կայացաւ Սունդուկեանի անուան թատրաստահին մէջ՝ հիւրասիրութեամբ արեւնապետ, ընկի. Ալվարդ Պետրոսեանի: Ներկայ էին Հայաստանի Առաջին փիկին, Դոկտ. Բելլա Քոչարեանի եւ Պարոնուի Գարուայն Քոքսի:

Շնորհաւորական խօսք առին ՀՅԴ Բիւրոյի ներկայացուցիչ, ընկ. Հրանդ Մարգարեանը, ՀՀ Ազգային Ժողովի նախագահ, Տիգրան Թորոսեանը, Համահայկական հիմնադրամի վարիչ անօրէն, Նայիրա Մելքումեանը, Արցախի ՀՕՄ-ի արեւնապետ, ընկի. Նէլլի Ղուկեանը, Զաւախքի ՀՕՄ-ի արեւնապետ, ընկի. Կարինէ Թադեւոսեանը, եւ ՀՕՄ-ի Կեդր. վարչութեան արեւնապետ,

have existed for a short time and organizations that are founded and thrive in the community that last.” Reflecting on the Third Armenia-Diaspora Conference held earlier in the week, Hreshdakian observed, “The ARS is an excellent example of an organization that works together in the Diaspora and in the Homeland.”

Hovhanisyan focused on the important ARS work that young people are fueling in Armenia today, including issues focused on the human trafficking of women and children. Derderian introduced bold ideas for shaking up the ARS, including one set of uniform by-laws throughout the ARS’s and consideration of an elected, but paid, chief executive officer, similar to an organizational structure used by some non-profit organizations in the

West.

The panel discussion was lively, as was the question and answer discussion that followed. Conference attendees discussed interaction among the generations, the process of implementing new ideas to attract new members, and the roadblocks members some-times encounter when

they propose bold, but untested methods to the Society. The conference was inspired by the testimonials of young ARS leaders in Armenia. The conference ended with the presentation of gifts from the ARS CEB to the four panelists.

15th Anniversary Events Hosted by ARS Armenia

The ARS Armenia Regional Executive hosted a 15th anniversary gala dinner on Sept. 22 and 15th anniversary concert on Sept. 23. The events were attended by political dignitaries and guests.

The gala dinner was held at Bellagio Restaurant and was an evening filled with food, music, and dancing. A raffle was held to benefit the ARS Armenia and the night concluded with the singing of patriotic songs.

The concert was held at Sundukian Theater and was hosted by ARS Armenia Regional Executive Chairwoman Alvard Petrosian. Present were Armenia’s First Lady, Dr. Bella Kocharian and Baroness Caroline Cox.

Ungh. Anna Mnatsakanian
Coordinator of Special ARS Programs in Armenia

The Panelists

ընկի. Յասմիկ Տերտերեանը:

Յուզադրուեցաւ փալատիչ շարժանկար մը՝ Հայաստանի ՀՕՄ-ի առաջին 15 խռովայոյց փարիները նկարագրող, ուր կը ներկայացուէր Միութեան փարած աշխատանքը՝ օգնութիւն հասցնելու 1988-ի երկրաշարժին զոհերուն, Արցախի պարտերագմին վիրաւորներուն դարմանում եւ զոհուածներուն ընտանիքներուն նիւթական ու բարոյական օգնութիւն, բժշկական ու դաստիարակչական հաստատութիւններու ստեղծում, եւ աջակցութիւն՝ ընկերային եւ մշակութային կառոյցներու յանուն Հայրենի մեր ժողովուրդի բարօրութեան:

Յուզադրութեան յաջորդեց երաժշտական յայտագիր մը որ միաւորեց Հայաստանի ՀՕՄ-ի եւ Հայաստանի Գ. Հանրապետութեան 15-ամեակներու ուրախաշիրք փոնակափարութիւնները: Երգչուհի Շուշան Պետրոսեան եւ Անտր Բարսեղեան ներկայացուցին արուեստագետները -- որոնցմէ մէկն էր նոյն ինքն Շուշան Պետրոսեանը -- Միքայէլ Պօղոսեանը, Արմէն Մովսիսեանը, Լայլա Սարիբեկեանը, Յասմիկ Կարապետեանը, Դաւիթ Ամալեանը, Այդա Սարգսեանը եւ «Ակունք» պարախումբը: Յուզիչ եւ ներշնչումով լի երեկոյ մը՝ ՀՕՄ-ի հայրենի հողի վրայ, անցեալ ու ներկայ նուիրումին ոգիով կենսունակ, ու հաւատքով խանդավառ՝ յանդէպ լուսաշող ապագան: ♥

ՀՕՄ-ը այսօրուայ հայ կնոջական կազմակերպութիւններուն երիցագոյնն է: Կարող եք յատելալ տեղեկութիւններ ստանալ ՀՕՄ-ի մասին -- եւ նուիրատւութիւններով ձեր աջակցութիւնը բերել այս բարեսիրական միութեան բազմապիսի ծրագիրներուն իրականացման -- այցելելով անոր կայքէջը՝ www.ars1910.org, կամ հեռաձայնելով հեղինակութիւն.- (617) 926-5892, կամ ձեր ե-նամակով, հեղինակ հասցէին.- publications@ars1910.org.

Congratulatory remarks were offered by ARF Bureau Chairman, Hrand Margarian, Armenian National Assembly President, Tigran Torosian, Armenia Fund Executive Director, Naira Melcumian, ARS Artsakh Chapter Chairperson, Nelly Chouljian, ARS Javahk Chapter Chairwoman, Garineh Tatevosian, and ARS CEB Chairperson, Hasmig Derderian.

A powerful film was shown of the ARS Armenia's tumultuous first 15 years, documenting the Society's active role in providing aid to the 1988 earthquake victims, giving medical care to those who were wounded or fell in the battle for Artsakh, donating resources for the building of medical and educational facilities, and supporting social and educational programs for the betterment of Armenia's men, women and children.

A musical program followed, combining the joy of the ARS Armenia's 15th anniversary with the joy of the Republic of Armenia's same 15-year milestone. Singer Shushan Petrosian and Aved Parseghian introduced the entertainers who included Petrosian herself, as well as Mikael Boghosian, Armen Movsisian, Layla Saribekian, Hasmig Karapetian, David Amalian, and Aida Sarkisyan and dance group "Agoonk." It was an emotional and inspiring night of remembrance for the ARS's past contributions to the Republic's first years and a night of hope for all that the ARS plans to bring for Armenia's future. ♥

The Armenian Relief Society is the oldest continuing women's organization in the world. Learn more about the ARS or how to make a donation to help the Society continue its important work by visiting www.ars1910.org, calling (617) 926-5892 or emailing publications@ars1910.org.

The Education of Ashot

BY KNARIK O. MENESHIAN

Yes, he was here, Raffi was here in Shvanidzor in 1881,” said Ashot as we climbed up the foothill; up the steep, narrow, winding path leading to a row of crumbled and crumbling flat-roofed stone houses turning to piles of stone. “And when he came,” continued Ashot, “Raffi said, ‘You must build a school in this village!’ and the villagers did.”

“This is where I was born, and this is where I received my elementary education!” said Ashot proudly, his green eyes sparkling as he raised his arms to the sky. “And it was in these mountains — during Lenin’s time, while walking alone one day with my father, who was a religious man — where I learned from him what to say, what not to say... and warning me not to go to church because I was a *Gomsomol*, a young Communist. I was just nine years old.”

“Ashot, what does Shvanidzor mean?” I asked this tall, gentle-voiced man of the mountains.

“The word, according to the locals,” he began, “actually has two meanings. The first is, ‘weeping valley’ because of all the blood that was shed protecting our land from both Turkish and Persian invaders. The second is, ‘sweet valley’ because the sun is so intense here in the southern part of Armenia, it makes our fruits extra sweet.”

As I listened to Ashot speak with such fervor in his voice, such passion in his eyes about this rugged, jagged land of his ancestors—Weeping Valley, Sweet Valley—I looked long and hard at the terrain before me, so mountainous, rocky, and dry, yet lush in the distance where the river Arax flowed. So, this was Davit

Bek Country! This was Zangezur! This was Siuniayts Ashkharh! This was where for centuries heroes lived, fought and died defending home, hearth and land, and where they still live today—and the relentless invaders now are unemployment and poverty.

We finally reached the rocky slope, the place where crumbled and crumbling stone houses were once home to many. Ashot’s home, abandoned years ago for a better life in Yerevan, still stood but was on the verge of collapse, while all that remained of the house next to his was the *tonir* (a bell-shaped clay oven placed in the ground) and a partially standing wall. That house had been his relative, Suren Hacobjani Hovhannesian’s (my father) childhood home. I touched the wall, walked over to where the *tonir* room had been, and thought: My

Meghri school children

father was born here, seven children and their mother and father had lived here—here, where once a one-room house with a hearth, a *tonir* room, and a balcony overlooking the dirt road below had stood. This was where he was orphaned at nine, finished the village school, a grades-one-to-four elementary school, and left in 1917 to live with his uncle in Yerevan where, still a child, he worked in a shop and continued his education, eventually earning his teaching degree in 1930 from the *Mankavarzhakan Technikum*, by attending its evening classes.

Children began first grade at age seven, sometimes eight, and while some villages had schools up to grade four, others had schools up to grade seven. Today, villages such as Shvanidzor offer a higher level of education; its teachers have university degrees; and a number of the students go on to study at universities and

institutes. In schools, first graders learned the alphabet, the numbers, adding, subtracting, and multiplication. By the second half of the school year they began reading lessons.

Traveling by foot from one's village to a nearby one, or moving to a town or city in pursuit of a better or higher education was not uncommon as far back as the 1840s, when the revival of Armenian learning and literature had already begun. In the case of students who wished to continue their education, and whose families were able to arrange such a move, the student would be placed with relatives or friends while attending school, or enrolled in a boarding school. Such arrangements were also the practice in Armenian regions in the Ottoman Empire.

"Ashot," I asked, "Are there any churches in this village?" I had not seen any domes.

"Look over there, on that hill beyond the trees," he replied as he pointed to one of Shvanidzor's three churches nestled in between a cluster of houses.

The small 17th century church with a slanted roof had no dome. It was the style in this village of 112 households (as of 2004). Not far from the village, there was yet another style church. Built in the 10th century of small stones and mud, the square-shaped church, with two small slits for windows, was built partially underground and had a flat roof. This place of worship was not easily noticeable in the rocky terrain where lizards and scorpions scurried about, where Turkish villages had been built (prior to and during Soviet times) between the existing Armenian ones. As I thought about the various churches and ancient monasteries I had seen throughout Armenia, I began thinking about the important roles they — as well as the pagan temples during the pre-Christian era — played in the history of our people, such as in early education. During medieval times, 10th to 14th centuries, courses such as medicine, the natural sciences, and philosophy were taught at such monasteries as Tatev (in the Zangezur region), Gladzor, Haghbat and Sanahin; at Aghtamar, Ani, Sis, and Yerznka, where education at the time was dominated by Christian doctrine. Many who attended these learning centers were laymen.

The educational institutions associated with the monasteries of Tatev, Gladzor, and Sanahin (all three in Eastern Armenia) were considered universities; while the monasteries of Haghbat (in Eastern Armenia), Narekavanq and Varagavanq (both in the Van Province) were considered schools. These monastic centers of learning played a major role in preparing teachers. In addition to the courses mentioned, students also studied architecture, astronomy, geometry, calligraphy, history, music, mathematics, painting, and other disciplines. Among the teachers who lectured at these centers were Anania Shirakatsi and Grigor Tatevatsi.

As Ashot and I began making our way down the slope, I asked, "How did the women and children carry water from the nearby *chaberiz* (centuries-old, man-made underground canal which provides potable water) all the way up here, every day, all year long?"

"Stone steps used to line this path," Ashot said,

"making the climb up and down much easier, but time and the elements have caused them to crumble and the steps to be swept away just like the houses. You see, because arable land is scarce in this area, we have always had to build our homes up high on the hills in order to cultivate the land below for food, for our livelihood. In addition, the vantage point and the secret passages between the houses

"The 19th century — a crucial period in the history of the Armenians — marked the revival of education and the creation of schools and learning centers for all the people, not just the select few. This period of enlightenment was met with zeal, idealism, and a sense of renewal."

served us well during times of danger."

As I looked up at the rocky slope one last time, I thought: Besides the teachers in the pagan temples, the monasteries, and the schools, the rugged terrain, turbulent history, and harsh life of the Armenian people were by far the most demanding and exacting of teachers.

Walking again on flat land free from rolling pebbles and stones and thorny weeds, we were greeted on the side of the road by a sleepy cow, lazily waving her tail in the air, and chickens clucking and pecking in the dirt. "*Barev dzez*," (Greetings to you) we said to a group of old and young men sitting in the shade smoking and talking, and to some old women sitting on a log, staring into the dusty distance. Somberly, they greeted us too, and we continued on our way. Nearby, a young girl about ten or twelve years old sat on a tree stump

reading a book. She reminded me of another girl, who was about her age in 1991, studying in her frigid kitchen in Yerevan during Armenia's bleak days when the country was still traumatized by the physical and emotional damages caused by the 1988 earthquake, and the political and economic upheaval and uncertainty that prevailed. I remembered 1991 and my students in the little blue school house in Jrashen, a village next to Spitak, and how eager they were to learn despite the lack of food, water, heat, and electricity. Our English classes would often be held in a closet where a broken sink, a broom, and a mop were kept. For the entire class period, the lesson would be conducted standing shoulder to shoulder with coats on. The students, both the younger ones and the older ones, were eager and enthusiastic to learn. In the mud, in the snow, in shabby clothes and shoes, with worn-down pencils and flimsy notebooks, and some in poor health, they came every day to learn English, even on holidays. Whether in the villages, towns, cities, or the capital, Yerevan, schools were open and education continued despite all adversity.

"See that girl reading over there," said Ashot pointing to the girl sitting on the tree stump, "she reminds me of a scene from one of Raffi's (born Hacob Meliq-Hacobian, 1835-1888, Persia) writings... He had just returned home with great excitement and enthusiasm to Payajuk, a village in the Salmast region of Persia, in 1856 after receiving his education in Tiflis, Georgia, first at the Garabed Belakhian School (established 1846), a private Armenian prep-school, and then at the Russian Gymnasium. The prep-school, specialized in Armenian studies, offered boarding and prepared students for the gymnasium (high school.) Learning much and exposed to new ideas, curricula, and methods of teaching other than the harsh, overly pedantic, and unproductive *Ter Totik Dbrots* (village schools run by priests) style of teaching, he was filled with a passionate desire to educate and enlighten his fellow Armenians. One day, as he was walking around his village,

he came across a young teenage girl sitting near a spring. Raffi asked her, 'Do you know how to read?'

"The girl responded, 'I am not a *Tiratsu* (one studying for the priesthood) or a priest that I need to learn or know how to read.'

"Raffi felt strongly that women needed to be educated for the enlightenment of the nation, and as he pondered the young girl's response, he thought to himself: Poor girl, I will remove the confusion from your innocent mind. Reading is more important for you than for the *tiratsu* and the priest. You must educate the new generation, and you must smooth the path for

our bright future! Yes, you must learn to read! It will be then that you will no longer be a poor and pitiable creature, and your children will live good and happy lives..."

Soon after Raffi's return home to Payajuk, he and a friend opened a school to provide the children of the village with a modern education. Unfortunately, due to fierce opposition from the clergy and the Prelate, the school was shut down, and his dream of opening a

girls' school never materialized. In 1875, Raffi taught history and Armenian at the Aramian School in Tabriz. In 1877, he was invited to teach at a boys' school and a girls' school in the town of Verin Agulis in the Nakhijevan Province of Eastern Armenia. During the 1600s, eight thousand Armenian families lived in Agulis. They had schools and a library.

Emphasis on education for the Armenians in Persia came in the 1800s, later than for the Armenians in Eastern Armenia—Yerevan, Nakhijevan, Zangezur, and Karabagh—within the Russian Empire, and especially in Tiflis, as well as the Armenians in the Ottoman Empire.

The 19th century—a crucial period in the history of the Armenians—marked the revival of education and the creation of schools and learning centers for all the people, not just the select few. This period of enlightenment was met with zeal, idealism, and a sense of renewal.

A classroom at Jrashen

Children at dancing school

In 1810, the Armenian community in Astrakhan, Russia, opened its first school, the Aghababian School. Earlier, in 1780, the Armenian community in Calcutta, India, had opened a school, and in 1821, they opened the Armenian college, *Mardasirakan Djemaran* (depending on the curriculum, the *djemaran* is a high school or a junior college), which trained numerous teachers and men of letters for forty years. In the early 1800s, the Murat-Raphaelian School was opened in Venice by the Mkhitarists. In Moscow, the Lazarian College was established in 1815. Initially, an elementary school for poor children, in 1820 it became a gymnasium, where along with basic subjects, Arabic, Armenian, French, German, Latin, Persian, Russian and Turkish were also taught. It was renamed the Lazarian Institute for Oriental Languages in 1827, and in the 1830s received the title of Second-Level Educational Institution. Later, the school was known as the Moscow Institute for Eastern Studies, and then the Institute for the History of Asian Peoples. Michael Nalbandian, who graduated from the University of St. Petersburg, earning the title of professor, was one of the teachers that taught at Lazarian College. Some of the school's well-known graduates were Raphael Patkanian (Kamar Katiba), Vahan Terian, Leo Tolstoy, Ivan Turgenev.

In the Russian Empire, freedom was given to ethnic communities to open their own schools in 1836. Ejmiatzin was given permission by the Russian government to open one school associated with each active church, and one school for each of the six regions subject to Ejmiatzin. Prior to 1836, though, Armenian schools had opened in Astrakhan, Nor Nakhijevan (Rostov-On-Don), and in Kizliar and Mozdok in southern Russia north of the Caucasus Mountains.

Before 1800, nearly all education for the Armenians was controlled by the church in order to train clerics

and to preserve the primacy of *Grabar* (Classical Armenian). Armenians in the Caucasus had very few, if any, schools before the Russian annexations. With the existence of the Aghababian, Gogoyan, and Lazarian schools in Astrakhan, Nor Nakhijevan, and Moscow, respectively, and the *Zharangavorats* Seminary in Ejmiatzin (opened 1813), and the Nersisian *Djemaran* in Tiflis, Armenian learning in the Caucasus, or Eastern Armenia, began to take shape and branch out to the churches and homes where usually one devoted educator would teach. By the end of 1836, there were twenty-one Armenian church schools.

In Tiflis, the Nersisian *Djemaran*, or School, was established in 1824, and had three grades with 80 students the first year. By the 1885-86 school year, it had seven grades with 487 students, and by the end of the 1800s, it had 712 students. The school graduated its last 25 students in 1924. The following year, it was converted to a trade school. Some well-known Nersisian School graduates were Khachatur Abovian, who later taught in Tiflis (from 1837 to 1843), Derenik Demirjian, Anastas Mikoyan, and Hovhannes Tumanian. Besides the Garabed Belakhian School, the Gayanian and Hovnanian Girls' Schools in Tiflis were also opened in the 1800s, as were the Yeghisabetian Girls' School in Akhltskha, Georgia, and the Mariam-Ghukasian School in Shushi, Karabagh.

After leaving Tiflis, Khachatur Abovian, (1809-1848, born in Qanaqer on the outskirts of Yerevan) a progressive thinker, who had studied in Dorpat, Germany (now Tartu, Estonia) and read works by Kant, Rousseau, Goethe, and Schiller, believed that students should be treated kindly, with respect, and in a pleasant teaching environment. He also believed strongly in education for girls. (Mkrtich Khrimian *Hairig* and Raffi had similar beliefs and implemented such teaching approaches as well.) Abovian was both teacher and principal at the Yerevan Regional School from 1843 to 1848. The school was established in 1832 with three grades. Later, pre-gymnasium and gymnasium level grades were added. Because of Abovian's progressive, nurturing, and encouraging approach to education, during his second year as principal of the school, the number of students increased from 90 to 190. The majority of students were Armenian, while the remainder were a mixture of other ethnic groups, including Russian and Azeri. Classes were conducted in Russian, and the major subjects taught were mathematics, religion, and Russian Language. In addition to their regular subjects, the Armenian students also studied Armenian, and the Azeri students studied Turkish. In the school's pre-gymnasium level—grade four—

French, geography, history, and Latin were taught. At gymnasium level—grades five through eight—Greek and physics were taught. In 1881, the school became a gymnasium with 8 grades and two pre-college grades. The gymnasium offered boarding, and had a library and workshop. In 1925, the school was renamed Abovian School.

The Gevorgian *Djemaran* was founded at Ejmiatzin in 1874, and dedicated to the training of priests and teachers. Gradually, it became a college and its religious character diminished with a strong emphasis on Armenian scholarship. It became a hotbed for political activity later in the century. Both the Gayanian School in

Golden Autumn

Yerevan and the Arghutian School in Alexandropol (later known as Leninakan, and now Gyumri) were opened in the 1800s.

In the mid 1800s, American and French missionaries had established schools in the Urmia region in predominately Assyrian areas. A number of Armenian students attended these schools where they studied English and French. In Tabriz, Persia, the Aramian School opened in the mid 1850s, and so did schools in New Julfa (Isfahan), where many illuminated manuscripts were produced. At the Aramian School, where Raffi taught from 1875 to 1877, he modernized the curriculum, introduced new teaching methods, and was instrumental in secularizing the school, “which earlier was run by ignorant *tiratsus*.”

In the Ottoman Empire, even though minorities were finally given the right to open their own schools in 1789, it was by the second half of the 1800s that Armenian schools — and other schools that Armenians attended — began opening in large numbers. In

Constantinople and Smyrna, however, a number of boys’ and girls’ schools already existed in the 1840s, one of them being the Mesrobian College which had opened in 1825 in Smyrna. In both cities, there were schools for the training of trade apprentices, and small church schools where priests taught religion, reading, and writing to the neighborhood children. In Constantinople, the Nersesian *Varzharan* and Skutar College were well known. By the end of the 1800s, nearly every Armenian village had at least one school. In areas with large Protestant and Catholic communities, those denominations also opened schools. Later, with the re-establishment of the Ottoman Constitution of 1908, reading rooms and lecture halls were also established in Armenian villages and towns.

In Kharberd, schools were opened, in the 1800s, by French, German, Italian, and Spanish missionaries, as well as by the Armenian Evangelical Union and the Armenian (Catholic) Sisters of the Immaculate Conception. At the missionary schools, boys and girls attended separate classes at the high school and college levels. In the lower grades, coeducation was practiced. A theological seminary was founded in 1859, named Armenia College in 1876, and renamed Euphrates College in 1888. The Kharberd Central School was founded in 1887. The writers Hamastegh and Totovents were students at the school.

In the city of Erzerum, a center where manuscripts were produced, there were ten community schools, one of them established in 1811. There was one Catholic school for boys, established in 1867, run by the Mkhitarist Order of Venice; one Catholic school for girls, run by the Armenian Sisters of the Immaculate Conception; two schools — one for boys and one for girls — maintained by the Protestant community. Hripsimian Girls’ School, one of the community schools, was established in 1875. The Sanasarian *Varzharan* was founded in 1881 and served as a teacher-training center. Although the school was closed in 1912, it opened later in Sebastia in the same year. The Kavafian School, a coeducational elementary school, was established in 1905. Karmir Vanq, a monastery near the village of Hintsk, in the province of Erzerum, was a center of education, which included an orphanage, hospital, and leprosarium. Some of Erzerum’s teachers received their education at the Tiflis and Ejmiatzin schools, where they had been trained as specialists in the fields of Armenian history, language, and literature.

In the 1800s, American missionaries, associated with the American Board of Commissioners for Foreign Missions, arrived in the province of Sebastia and es-

tablished a number of educational institutions, including an elementary and a high school for boys and similar schools for girls. In 1886 they established Anatolia College in Marsovan — where the students and teachers were largely Armenian — a kindergarten, and a school for the deaf. In the same city, the American Boarding School for Girls was renamed Anatolia Girls' School in 1886. Among the large number of schools in the city of Sebastia that existed in the 1880s, there were the Aramian and Seraydarian Boys' Schools and the Hrispimian Girls' School. The Sivas Normal School for Boys, a secondary level school, was established in 1880 and became Sivas Teacher's College in 1912. Armenian Catholics and Protestants also established schools in Sebastia.

In Van, Mkrtich Khrimian, reverently known as Khrimian *Hairig* (born 1820-1907 in Van), established a seminary at Varag Monastery in the 1850s. It was the first school in the area that provided modern teaching methods, including the absence of corporal punishment. He trained and

encouraged teachers to create a positive and pleasant learning atmosphere as well as to treat students compassionately, and instill in them patriotism and love for the homeland. He believed in the education of girls, and was against the "Oriental idea that husbands have a right to rule over their wives by force." Earlier in the 1840s, a number of boys' and girls' schools had been established in the region where a number of scriptoria existed in monastic centers of learning. The Yeramian School had opened in Van in the 1800s.

Our visit to Shvanidzor had come to an end, but before it was time for Ashot and me to get on the bus back to Yerevan, I asked him if we could stop at the village cemetery. "So, you want to visit the *geereezmodee dooz*," he said in his melodic Shvanidzor dialect, and I nodded, wondering what kinds of stories the headstones will tell? Most certainly, history lessons for another day, but for now a quick look would have to do.

The bus back to Yerevan was full. Among the passengers were two families from Agarak, a neighboring town. They had locked the doors of their homes permanently in pursuit of better lives — one in Yerevan,

and the other in Russia.

The following day, Ashot and I continued our discussion on education as we strolled up and down the bustling streets of Yerevan. Much had changed in the capital and throughout the country since I first saw it in 1975, and then several more times in the 1990s, and during my year's stay in 2002-03 teaching English in Gyumri and Tzaghdadzor. But, the enthusiasm for learning among most of the students had not changed and remained equally strong whether in the Yerevan schools, such as the Aghbalian and Pushkin schools I visited in 1990, or later in the regions, where I taught

in a remote village school, a public school, an orphanage, a community center, and at a camp for underprivileged children from throughout Armenia and Javakhq. As in the past, the rote method of teaching is still prevalent, teachers generally sit behind their desks as they teach, and students rise when the teacher enters the classroom.

During the 1800s a number of schools were opened in the capital: The

Yerevan Regional School, 1832; the Armenian Religious School, 1837; the Yerevan Boys' School, 1850; the Norq Community School, 1860; the Gayanian Girls' School, 1866; the Teacher's Seminary (the seminary was a three-story, black stone, Russian era building, located on Abovian Street), 1881. Also the Library, in 1865, and the Printing House in 1874, were opened. Some of the periodicals on education during this period were: *Dastiarak*, (Educator), published 1873-74, Crimea; *Dprots* (School), published 1874-76, Vagharshapat; *Mankavarzhakan Tert* (Pedagogical Journal), 1882-84, Tiflis; *Aghbiur* (Source), 1883-1918, Tiflis. Of significant importance was the first Armenian Teachers' Conference that took place in Tiflis in 1882.

"Had your father been alive and walking with us right now," said Ashot with excitement in his voice, "he would have been amazed at the progress that has been made in this city where he witnessed the birth of Armenia's First Republic, in this country where he was arrested and tortured for his anti-government beliefs and writings, thus becoming a political prisoner in Siberian prisons during Stalin's reign."

Just then, I remembered one of my students in

"Besides the teachers in the pagan temples, the monasteries, and the schools, the rugged terrain, turbulent history, and harsh life of the Armenian people were by far the most demanding and exacting of teachers."

Jrashen in 1991. He was a quiet, studious boy, no more than ten years old, who one day during our reading lesson suddenly blurted out, “*Tikin* (Mrs.) Knarik, *Lenin papike satkets!* (grandpa Lenin croaked!)” Yes, much had changed in the country.

During the First Republic, the fledgling democratic state, which maintained its independence for almost 2 ½ years, was faced with a multitude of trials and tribulations. Despite them, its government had vision and a goal to lift the people from its centuries-old web of oppression and ignorance. Of utmost concern was the welfare of the people; therefore, social programs were begun, such as education through the establishment of schools and institutions of higher learning, health and hygiene, and land distribution to farmers.

Public lecture series were begun in Yerevan and various places throughout the country. The Minister of Education, Nikol Aghbalian, planned to have 1,500 elementary schools in operation by 1921, and to further develop schools of higher learning (In 1908, Yerevan had 31 schools, and 3,724 students, predominantly Armenians.). Funds were allocated for textbooks, adult literacy classes for indigent students, and children who lost family members in defense of the homeland. Plans were made for a seven-year military academy in Kars; a medical school in Yerevan, and technical schools in Alexandropol and Yerevan. In 1919, Yerevan opened its first hospital, which included an obstetrics and gynecology department.

Founded in 1919, the State University of Armenia (later renamed Yerevan State University) was opened in 1920 in Alexandropol, with plans to expand the university and transfer the campus to Yerevan in the fall, where it would temporarily be housed in the building of the Teacher’s Seminary on Abovian Street. Allocations were made for faculty housing and the purchase of books from abroad. By September, 1920, six hundred thirty two men and women had registered for the fall term, and a number of internationally renowned Armenian scholars returned to Armenia to teach at the university.

After units of the Red Army entered Yerevan on April 2, 1921, life changed drastically for the people in Armenia. The nation’s hard fought, albeit brief, independence would be squelched for decades until its formal return on September 21, 1991.

During the Soviet period, education continued to excel, and schooling was free, including the university level. In 1921, twenty-two new schools were opened; eighteen primary and four secondary. During the

same year, the medical school reopened, and a music school was started. In 1922, the Fine Arts School was opened, and in 1923 the *Mankavarzhakan Technikum*.

During the 1930-31 period, a literacy program was instituted (during the First Republic such a program had already been initiated and existed in 1919) and night schools associated with factories were opened, so that workers could continue their education. In 1930, mandatory primary education (4th grade) was initiated. In 1940, the mandatory grade level was seven, and in 1969 it was eight.

It must be noted that after the 1915 Genocide, Armenian communities in the Middle East opened many Armenian schools, including secondary level and, in some communities, post-high school educational institutions.

In Armenia today, the Education System is as follows: pre-school or kindergarten; elementary school (grades 1-3); basic school (grades 4-8); high school (grades 9-10), and higher education. Primary and secondary education is free. Higher level education is free only for a limited number of students who score high on entrance exams.

“Come,” said Ashot in his impassioned and cheerful manner, “let us walk a little more!” The statue of Vartan Mamikonian soon came into view. We stopped to watch some children at play. Their happy sounds felt good, like the warmth of the sun on a chilly day. Suddenly, Ashot grew quiet and withdrawn, and the glimmer in his eyes was gone. I wondered what had happened, but dared not ask. In an attempt to get his mind off whatever was distressing him, I said, “Ashot, I cannot believe we have walked so far! Nearby is the kindergarten I visited in 1991. I remember it so well. It was autumn, and the children were welcoming *voske ashun*, golden autumn, and all its bounty with songs and dances and recitations.”

Ashot sighed and slowly nodded his head as he continued watching the children. Then, more to himself than to me, he said, “*Hima baskatsa vor sut er, amen inchub sut er!* (Now I understood, that it was a lie, it was all a lie!) Look around you now. Look what has been accomplished so far under our own flag! It can only get better for us, including my Weeping Valley, Sweet Valley. Yes, *voske ashun* will soon be here. Let its bounty be reaped by all, and let it be used with wisdom, foresight, and benevolence!” ♥

August 2006

Verse in the Vernacular and Translation...

CONTEMPORARY ARMENIAN POETRY

ԺԱՍՆԱԿԱԿԻՑ ՀԱՅ ԲԱՆԱՍՏԵՂՈՒԹԻՒՆ

POESIE ARMENIENNE CONTEMPORAINE

“ C A N T I Q U E ” (ARTSAKH)

Dans l’immensité du midi, montent les montagnes,
tendant la main aux nuances
des couleurs de sommets,
aux pieds d’un énorme soleil à son zénith,
lentement consumé...

Ici, les mots de Machtots sont réels
comme ce seuil de biblique pureté,
et les distantes clartés, impossible à brouiller,
doublement invisibles, comme le rêve d’un suppliant,
comme un nuage orageux, opalescent,
pleuvassant des gouttes chaudes d’un désir,
qui – face à face aux sommets — cherche encore
des saints aïeux,
là, ou les épaules délicates du mûrier,
tordues contre une menace meurtrière,
crie — Arménie! Arménie!

ARTEM HAROUTIUNIAN

Traduit par Tatoul Sonentz

ԻՆՉ ԵՍ ԱՆԵԼՈՒ

Ասա՛,
խնդրում եմ,
ի՞նչ ես անելու,
երբ անպեր մի օր,
անսեր, առանձին,
երբ կեաքիդ գնացքը
անշեղ ընթացքով
հասնում է արդեն
իր ճակատագրի
վերջին կանգառին, եւ դու,
անձանօթին ահը
քո սրտին,
ուզում ես կառչել
անցած օրերի ջահել արեւին...

Ու յեղ ես նայում
կիզիչ կարօտով
ու փնտռում ես
էն սեր օրերի անբիծ յուշերի
յոյսը հեռակայ
յախպենութեան
անթարթ աչքերում...

Յեղ ես նայում
ու – այ՛ քեզ բան...
ինչ որ մի ձեռ, քեզնից գաղտնի,
ջնջել է, սրբել
այն ինչ որ քոն էր լինելու,
անցեալի պէս
ամուր եւ անջնջելի,
ներկայից հեռու
եւ ապահով,
ապագան հեզնող էն յուշերը հին
քո անհաս սիրոյ
սին երագներին --

Ասա՛,
խնդրում եմ,
ի՞նչ ես անելու...

Թաթուլ Սոնենց

2006

M O T H E R

The seed of life strewn lavish in markets of
endless cosmos complete twenty-four hours a week
auction sale “free to take” and the mob
rushed in a frenzy and grabbed
whatever it could take home to keep and ran back
to enchanted stores full to the brim
supplies spilled over it grasped again clasped
carried rushed out melded with demented hordes
hitting kicking knocking snatched all it found
rock animal forest sky its appetite is boundless
tears man and God apart and creates life not word
word is not life just a poor pathetic pitiful yet treacherous
black hyphen a breathless voice echo of an amorphous
meaning hardly reaching the moment of creation
it will stand tall in the glow flesh and bone
embodiment of hope sorrow bewilderment and bliss
which is a man.

Sitting alone in a corner she contemplates the facade
that will emerge from the clamor of pillage
thinking “this is my lot” yet aware
by instinct that she is a mere crucible small vessel
of Creativity unreachable unutterable devoid of purpose
to what? To what? “I don’t get it” she will repeat mechanically
until the ocean of her words dries up and their place
comes to fill an ardent unadorned endless love
for her offspring and humanity the furtive magic of life.

VAHÉ OSHAGAN

May 8, 1999, Hartford

Translated by Tatul Sonentz

LA FEDERATION **EURO-ARMENIENNE**

FORME LES FUTURS CADRES DE LA DIASPORA D'EUROPE

LA FÉDÉRATION EURO-ARMÉNIENNE a accueilli cet été des étudiants de l'Union dans le cadre de sa session de formation européenne. L'objectif visé était de familiariser ces jeunes en cours de second cycle universitaire avec le milieu politique européen, ses structures et ses méthodes de travail.

Cette première session de trois semaines a vu la participation de jeunes de Belgique, d'Allemagne et d'Autriche. Elle leur a permis d'observer le fonctionnement des structures de l'Union européenne et d'appréhender l'état actuel des questions arméniennes au sein de ses institutions.

Le programme de la session 2006 comprenait la visite des principales institutions de l'Union, des conférences et des entretiens avec des acteurs importants sur la Politique de Voisinage avec le Caucase, la Politique d'Elargissement et notamment le problème de l'adhésion de la Turquie et sur les questions liées à l'espace, de liberté, de justice et de sécurité dans l'Union européenne.

LES PARTICIPANTS ont notamment eu la possibilité de s'entretenir sur la Politique Européenne de Voisinage avec M. Semneby, l'envoyé spécial de l'Union européenne pour le Sud Caucase. Ils ont aussi rencontré M. Filori, en charge des pays candidats au sein du cabinet d'Olli Rehn, le

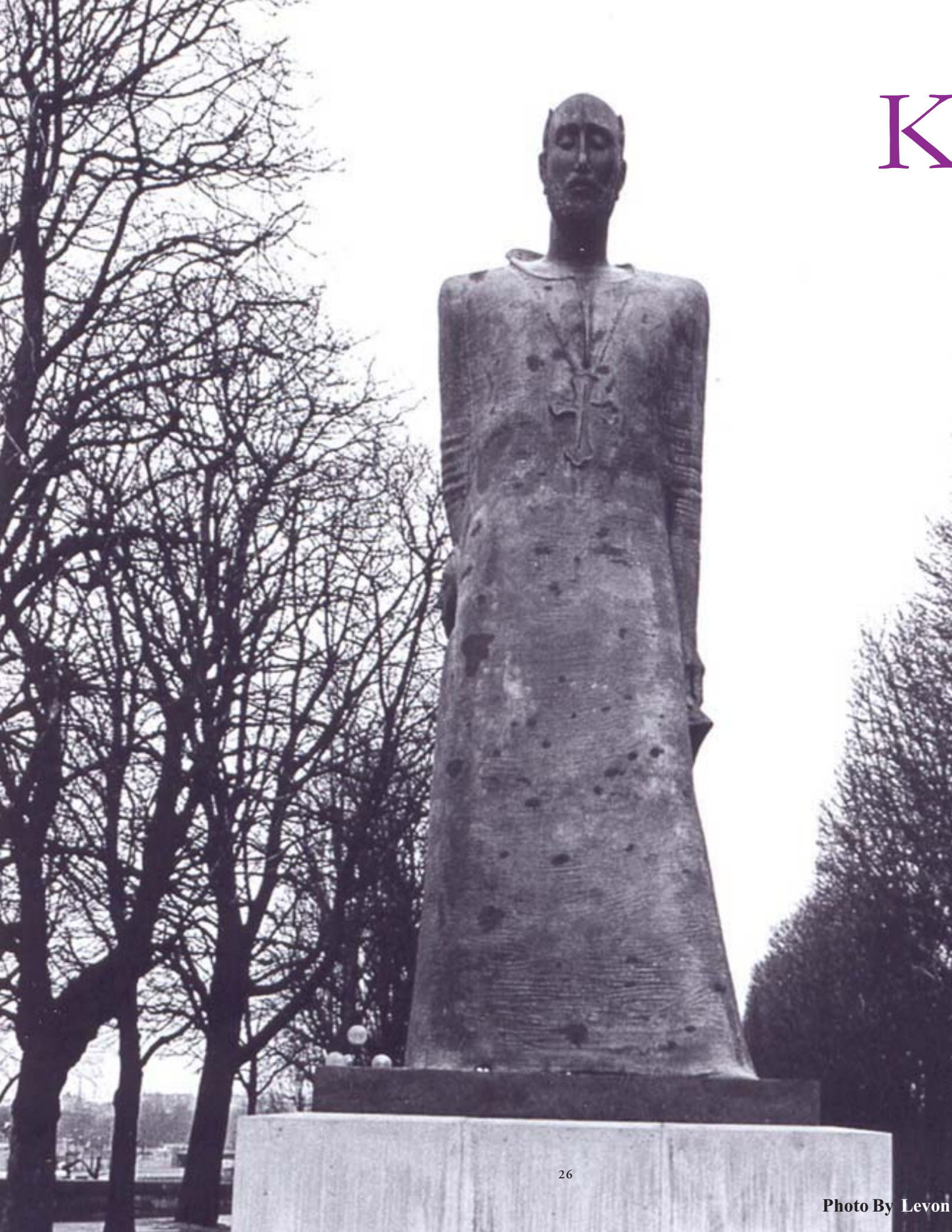

Commissaire à l'Elargissement. Divers universitaires et représentants d'ONG sont également venus donner des conférences dans les locaux de la Fédération Euro-Arménienne.

A travers leurs rencontres et leur présence au sein des institutions, les participants se sont formés aux méthodes et à l'action quotidienne du bureau européen de la Fédération. Les étudiants participants ont enfin préparé des dossiers sur différents thèmes de travail de la Fédération. Laurent Leylekian, le directeur exécutif de la réussite de cette session de formation et remercie chaleureusement tous ceux qui y ont contribué.

«Cette expérience 2006 a été un franc succès. Dès 2007, nous reconduirons un programme de formation similaire, afin de préparer notre jeunesse à l'action politique et afin d'aider les communautés d'Europe à renforcer la dimension citoyenne de leurs structures représentatives.» a déclaré le directeur exécutif de la Fédération Euro-Arménienne. ♥

K

KOMITAS

SOGHOMON SOGHOMONIAN est né le 26 mai, 1860, à Kutahia, en Arménie Ottomane, orphelin à l'âge de onze ans, d'un père cordonnier et choriste à l'église de son village, et d'une mère composant des chansons. Cet héritage devait nouer les fils de son destin.

Il est envoyé au séminaire d'Edjmiatzine, siège de l'Episcopat Arménien, pour y étudier. Comme l'immense majorité des Arméniens disséminés dans l'empire Ottoman, il ne parlait que le turc. *"C'est pour apprendre l'arménien et le chant que j'ai été conduit ici"* dit-il à son arrivée: quelques années plus tard, il y sera ordonné Vardapet (prêtre) sous le nom de Komitas.

Doté d'un timbre vocal exceptionnel, il étudie la musique à Tbilisi, puis la théorie musicale européenne à Berlin. En 1884, éclatent les premiers massacres préfigurant l'avenir. Prénomitoirement, Komitas prendra son bâton de pèlerin et sillonnera tous les villages où sont réfugiés ses semblables, recueillant sans relâche, jusqu'en 1913, des milliers de chants populaires.

C'est tout naturellement qu'il devient le pionnier de l'ethnomusicologie. Le patrimoine culturel le plus diffusé et rythmant la vie quotidienne étant le chant — chants profanes ou sacrés, mémoire d'un peuple soumis depuis des siècles aux affres de l'occupation. Les paysans Arméniens, toujours fidèles à leur foi, ne pouvant communiquer en public dans leur langue, avaient transmis de générations en générations leur us et coutumes ancestrales à l'aide de chansons!

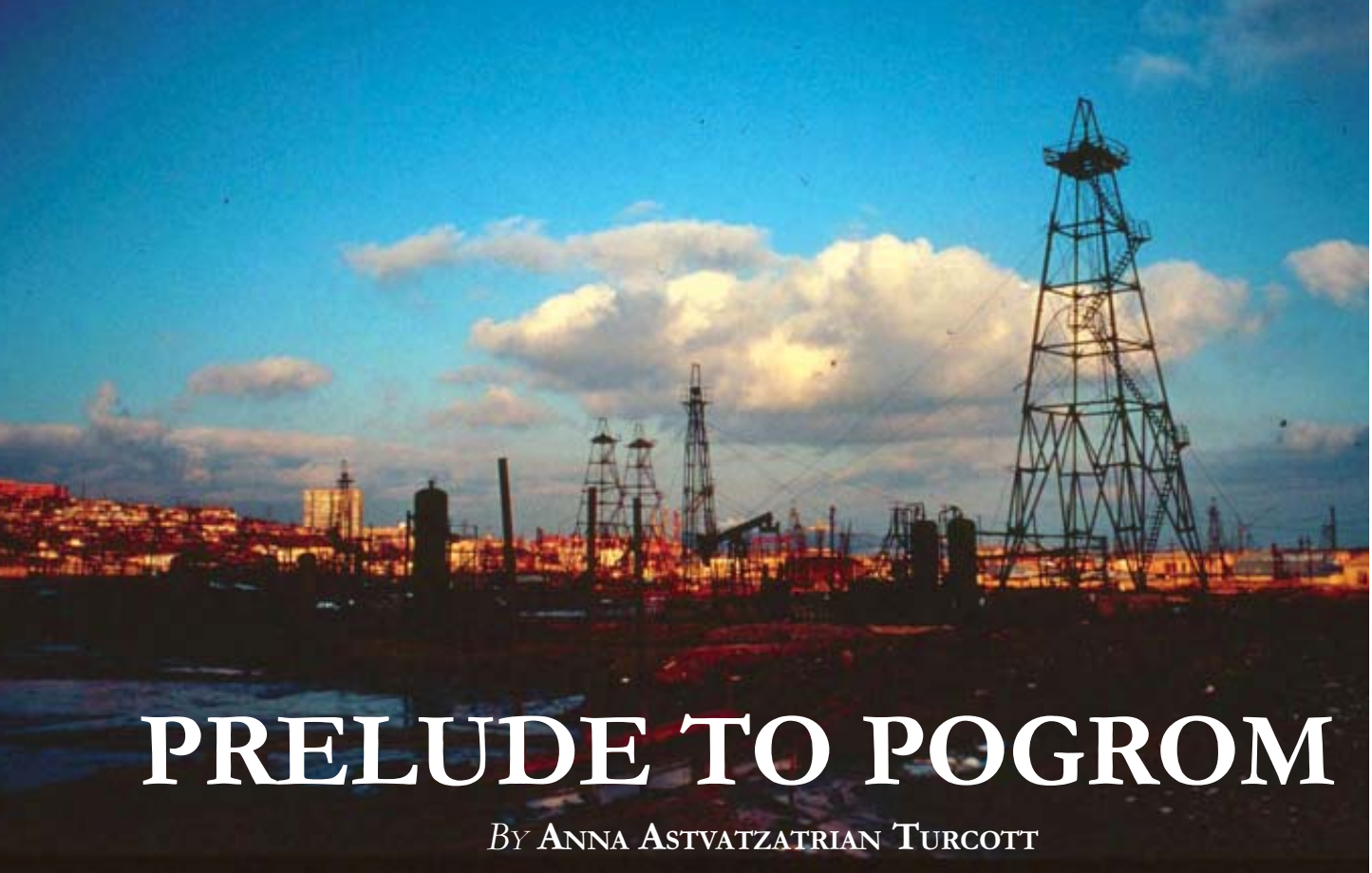
Komitas vint en 1906 à Paris invité par la Société Internationale de Musique. Communiquant le résultat de ses recherches "d'anthropologie culturelle", puis une thèse sur le rôle de la "musique dans le contexte social", il fit sensation! *"Je m'incline et me prosterne devant votre génie"* proclame Claude Debussy qui devait devenir son ami.

En 1910, Komitas s'installe à Constantinople pour des raisons pratiques. 1914, l'Europe est en guerre et la Turquie, alliée de l'Allemagne, met au point une ultime stratégie: ne pouvant, depuis des siècles, asservir et convertir les Arméniens vivant dans l'empire Ottoman, les autorités décident de les rayer de la surface terrestre. Le 24 avril, 1914, débutent les exactions, avec en priorité les intellectuels résidant à Constantinople. Komitas fut l'un des premiers à connaître les geôles ottomanes. Il est, grâce à sa notoriété internationale, l'un des seuls à survivre après quelques mois d'emprisonnement. Mais dans quel état? Son psychisme était atteint. Il partit pour l'Europe où il vécut quelques temps avant d'être interné dans un asile psychiatrique à Paris. Il y mourut le 22 octobre 1935, après des années de prostration.

KOMITAS est la symbolique arménienne. Il offrit à son peuple un collier, un collier de diamant qu'il chercha, trouvant toutes les pierres précieuses qui le composent, enlevant toute la scorie qui s'était incrustée pendant des siècles. Il a atteint l'origine! Tellement authentique, que tous les Arméniens s'y retrouvent. Komitas a fait surgir une source contenant l'âme d'un peuple. Il fut le levain ayant fait monter la pâte.

Ses mélodies d'un monde rural sont graves, sincères, authentiques et pudiques, à l'image du peuple. Depuis d'autres artistes sillonnent le monde en s'exprimant dans la langue et avec les formes de leur terre d'adoption. Comme Charles Aznavourian et Alan Hovhannes. Comme cet orphelin métamorphosé en Herbert von Karayan, et tant d'autres de part le monde... Tous ont un dénominateur commun: la fidélité à leur racine et l'appartenance à une culture apatride. Sans la revandiquer. Modestement. Naturellement.

ARMAND ARTINIAN

PRELUDE TO POGROM

BY ANNA ASTVATZATRIAN TURCOTT

It is a cold afternoon in December, 1988. We are all gathered in Grandma's apartment in a suburb of Baku. I have just come home from school – what used to be an ordinary, daily ritual, until I see my family huddled in the living room. Outside, the gathering turmoil and rampaging mobs seem to get more threatening every day.

All five of us, Mama, Papa, Misha, Grandma and I are sitting in this room, behind locked doors, shuttered windows, in darkness...

Papa goes to the kitchen and returns with a bunch of knives and puts the pile on a small table in front of him, muttering on and on, to no one in particular:

"If they break in, I'll take a few of them with me..."

No one speaks; we whisper when we need to. Through the cracks in the blinds we see people rushing down the street carrying green flags. There are black flags too, obviously hand-made, hastily emblazoned with "Death!" and "Vengeance!" A man in a black coat appears in front of the crowd, facing it and walking backwards. It is hard to hear what he says, but it seems as if he is trying to stem the tide of this mob. In response, the crowd yells louder and picks up speed. The determined stream pushes him out of the way. Some of the demonstrators spill into the courtyard of the apartment building next to ours, known, for generations, as the 'Armenian' building.

The demonstrators scream and demand that the Armenians be brought out. Enraged at the lack of response, they throw rocks at the windows, the noise of shattered glass mixes with screams and yelled obscenities. Restless, in search of more accessible victims, they move on, skipping our building, looking back and waving banners and fists at the shuttered windows, threatening to be back.

No one in the neighborhood is physically hurt that day, yet, we all brace ourselves for the worst, as rumors spread like wildfire, that the Armenians of Karabagh have gathered an army and have seceded from Azerbaijan...

I miss school only on 'horrible' days. I walk to school alone, to the dismay of Mama's colleagues who accuse her of being crazy to let me commute on foot, by myself. Mama, at the time, does not believe there is any real danger for me, until the day demonstrators surround my school.

It is during English class, that we hear the discordant sounds of a mob advancing through a street parallel to ours. All of us jump to our feet and rush towards our third floor windows. Our teacher – a close, Azeri friend of my mother — yells and orders us back to our seats.

"Don't you dare go near that window!" she screams. As we return to our desks, moving very cautiously,

her back hugging the wall, she gets close to the windowpanes. We sit quietly, as she looks out for several minutes. She returns to her desk and, with a release of suppressed excitement, we ask her what is happening.

“They seem to be calling for the upperclassmen to join the demonstrators gathering at Lenin Square,” she replies. She tries to re-start class when screams, yells and the sound of shattering glass, coming from the floor below, drown her voice.

It seems, the teachers of the upperclassmen on the floor below are having a harder time containing their classes. They are reluctant to let their students join the demonstration, while the upperclassmen – mostly Azeri – insist on joining the protesters and yell obscenities in frustration. One upperclassman jumps from the second floor window and runs toward the street beyond the brick wall that surrounds the school, as the headmaster and teachers, yelling at the top of their voices, entreat him to turn back...

Probably in fear of parental ire, the student backtracks and returns to his class. This retreat angers the demonstrators who expect to have the support of the students. They are livid at the teachers for standing in the way, so they start pelting the windows with rocks and crush all the windowpanes of the first floor and some of the second floor.

Still furious, the mob storms the high brick wall and enters the school building. The most aggressive elements threaten to beat up all who put up any resistance; after all, this was a Russian school, attended by most Armenians. A group of burly militants pushes its way towards the classrooms; it is stopped by teachers objecting to this forced intrusion. In the ensuing melee, an elderly physical education teacher is manhandled. Desperate, intimidated, one of the teachers drops to her knees and pleads with the mob, begging the enraged demonstrators to leave the building. The militants answer by slapping her face; undaunted, she persists and, as a last resort, the teachers promise to lead the students to Lenin Square the very next day...

Risking it all, the teachers, dead set against involving the children in what promises to be a violent demonstration of hatred, do not keep their promise (in spite of the fact, that the Administrator of the school was a Communist Azeri) and the students are not led to Lenin Square.

Regardless of all the fuss, numerous students don't show up at school during the following weeks, as demonstrations and mob action flare up on a daily basis... ♥

MUTED MESSAGE

First snow of the year
life is muffled like the sounds
made by a string ensemble
playing to frozen eardrums
out of sight out of reach to those
stranded in the lone recesses
of a receding lifeline...

Nothing can speak louder
or freeze colder than silence.
no curse emoted or whispered
can cause the pain that silence can
without emitting a word without
being there – where once a song
of a shared passion steamed
the windowpanes of this place
where I now reside alone
dismissed sheltered
yet... homeless...

With the meandering flakes
silence descends like a shroud
on the passion that was my home
for what seemed like eternity
constant and real –at least
from lullaby to taps...

First snow of the year
When desire is muffled like
a murmured prayer to gods
long departed...

Tatul Sonentz

December, 2001

Հայ Օգնության Միության 11-րդ «Սօսե» մանկապարտեզի Բացումը Քարեգահում

Հոկտեմբեր 9, 2006-ին, բարերար Արմեն Թովուզեանի, վարչակազմի ղեկավար պարոն Խաչատրեանի, Հայր Աթոռապետ, Արցախի Հանրապետության կրթության, մշակույթի և մարմնամարզի նախարարության ներկայացուցչի, ՀՅԴ Արցախի կենտրոնական կոմիտեի հերթապահ ընկ. Մոսեանի, կուսակցական ընկերների, եւ լրատուամիջոցների ներկայացուցիչների մասնակցությամբ, Քարեգահում բացուեց 17 երեխաներից եւ հինգանդամ աշխատակազմից բաղկացած ՀՕՄ-ի 11-րդ «Սօսե» մանկապարտեզը:

Ներքերում՝ Արցախի Հայ Օգնության Միության ատենապետուհի եւ նոր մանկապարտեզի տնօրէնուհի, Նէլլի Ղուկեանի Ելոյթը՝ բացման հանդիսութեան.–

Յարգարժան Տէր հայր, պետական այրեր, հիւրեր, ծնողներ և սիրելի սանիկներ, թոյլ տուէ՛ք Հայ Օգնության Միութեան Քաշաթաղի շրջանի Քարեգահ գիւղի մանկապարտեզի բացման առիթով, ողջունել Ձեզ, բոլորի՛ն ասել բարի գալուստ և շնորհակալութիւն, որ այսօր այստեղ եք, մեզ հետ:

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներում, 1910 թուին, ստեղծուեց ՀՕՄ-ը, որի նպատակն էր աջակցութիւն ցուցաբերել նեղութեան մէջ գտնուող հայկական գաղթօջախներին:

Համայն հայության համար, ճակատագրական փորձութիւններից էր Արցախեան ազատագրական շարժումը, որի շնորհիւ բռնցքուեց աշխարհասփիւռ հայութիւնը և 1989 թուի ազատագրական շարժման հետ, ՀՕՄ-ը մուտք գործեց Արցախ: Պատերազմական և յետպատերազմեան տարիներին, ՀՕՄ-ը, իր բազմաբնոյթ, ազգանուէր ծրագրերի շարքում, 1998 թուին, իրականացրեց շատ ծնողների և երեխաների երազանքը՝ բացեց իր առաջնեկը՝ Ստեփանակերտի «Սօսե» մանկապարտեզը: Եւ

այսօր, ի հրճուանս բոլորիս, մայր մանկապարտեզի օրինակով, Քարեգահում ՀՕՄ-ը բացում է իր հերթական 11-րդ մանկապարտեզը:

Ինչպէս բոլոր բնակավայրերում, ուր գործում են Հայ Օգնության Միութեան «Սօսե» մանկապարտեզները, այսօր եւս ծնում է մի կրթական օջախ, մի գողտրիկ

անկիւն, ուր պետք է հայեցի դաստիարակուեն, ազգային եւ հայրենասիրական ոգով ուսուցանուեն, ծլարձակեն ու աճեն այս հողի մշտադալար շիվերը՝ որոնք այս տարածքների՛ն պիտի վերադարձնեն իրենց վաղեմի կոչումն ու բովանդակութիւնը: Այստեղ, նոյնիսկ ամէն քար պիտի շնչի հայերէն: Պատահական չէ՛, որ մանկապարտեզների ծրագիրը կրում է Սօսե

մայրիկի անունը, մի կնոջ՝ որ մարմնատրում է հայ հերոսուհու կերպարը: Այդ անունը կրել մեզ համար մեծ պատիւ է եւ երախտագիտութիւն, ինչու՞ չէ, նաեւ պարտաւորութիւն:

Նշեն՝, որ «Սօսե» մանկապարտեզների ծրագրի յաջողութիւնները, առաջին հերթին, պայմանաւորուած

են սփիւռքի մեր հայրենակիցների անշահախնդիր աջակցությամբ եւ նվիրածությամբ: Մենք մեր բոլոր աշխատանքները կատարելիս, առաջնորդվում ենք Հայ Օգնութեան Միութեան կենտրոնական վարչության հրահանգներով եւ որոշումներով: Մերտ կապի մեջ ենք նաև ՀՕՄ-ի Հայաստանի շրջանային միաւորի հետ:

Յանկանում եմ յատուկ նշել եւ շնորհակալութիւն յայտնել ընկեր Արմէն Թովուզեանին, որ «Սօսէ» մանկապարտեզի ծրագրի ստեղծման հիմքում էր եւ այսօր շարունակում է իր գործունէութիւնը այս ծրագրի ֆինանսատրաման աշխատանքներում, նա իր անձնական տունը այստեղ՝ Քարեգահում, տրամադրել է մանկապարտեզի համար: Ընկեր Արմէն Թովուզեանին, իր սրտացաւ վերաբերմունքի եւ նուիրումի շնորհիւ վստահօրէ՛ն անուանում ենք մանկապարտեզների կնքահայրը. այդ կոչումը նա վաստակել է տարիների ընթացքում իր անձնուէ՛ր աշխատանքի շնորհիւ: Եւ, ի հա՛րկ է, ուզում եմ նշել նաև Քարեգահի մանկապարտեզը հովանաւորողների՝ տէր եւ տիկին Վահագն եւ Մարի Աղաբաբեանների անունները, որոնք պէտք է իրականացնեն մանկապարտեզի ֆինանսատրաման յետագայ գործը՝ ի յիշատակ ծնողներ՝ Վաղարշ եւ Նոյեմի Աղաբաբեանների եւ պարոն Ռոբերթ Վոնաքաթի:

Յարգելի՛ քարեգահցիներ, դուք հպարտանալու առի՛թ ունէք, քանի որ ձեր գիւղապետը տիկին Մարինէ Պետոյեանն է: Առաջին հերթին, նրա՛ առաջարկով եւ հետամուտ լինելու շնորհիւ կայացավ մանկապարտեզը:

Օգտուելով առիթից, ուզում եմ ձեր և մեր բոլորի՛ կողմից յայտնել խորի՛ն շնորհակալութիւն հովանաւորներին, բոլոր՝ այն մարդկանց, որոնց աջակցութեամբ, փոքրիկ քարեգահցիների առօրյան իմաստաւորուեց: Մանկութեան այս հատուածը կը դառնայ երջանիկ ու բովանդակալից՝ ապահովելով նրանց յաջողություն իրենց բոլոր՝ ազգանուէր ձեռնարկներում:

Կրկին անգամ շնորհավորում եմ բոլորի՛ն մանկապարտեզի բացման առիթով և յատկապէս աշխատակազմի՛ն ցանկանում մեծ գործեր, շատ սանիկներ եւ բարի երբ:

Ի նշանավորումն այսօրուայ ընդունե՛ք Սօսէ մայրիկի դիմանկարը ՀՕՄ-ի Արցախի մեկուսի մասնաճիւղից:

Շնորհակալութիւն:

THE ARS AT THE UNITED NATIONS

ARS Inc., Participates in United Nations DPI/NGO Conference

The Armenian Relief Society (ARS) was among 540 registered non-governmental organizations (NGO's) and 1,879 representatives attending the 59th Annual UN DPI/NGO Conference at the United Nations in New York from Sept. 6-8.

ARS Inc. representatives Valentine Berberian, Harriet Kazarian, Carol Jaffarian, Lalai Manjikian, Odeh Kraskian, and Sossi Essajanian attended the conference which was entitled, "Unfinished Business: Effective Partnerships for Human Security and Sustainable Development." The conference afforded the group the opportunity to meet with representatives from other NGOs and present the ARS's work in Armenia and abroad.

The ARS representatives attended sessions centering on the UN's Millennium Development Goals and how countries can achieve financial and ecological sustainability. The ARS representatives divided into subgroups in order to attend as many competing sessions and workshops as possible.

On Sept. 6, ARS representatives attended a workshop entitled, "United Nations Effective Partnerships with Civil Society" sponsored by the UN's DPI/NGO section. Representatives from various UN departments, agencies and programs such as the UNEP, UNODC, UNU, and ECOSOC, discussed their work and collaboration with NGOs and civil society, emphasizing the practices and strategies to achieve the Millennium Development Goals and the constructive engagement between civil society and UN NGOs necessary to promote and implement those goals.

The ARS representatives also attended a workshop, "Mobilizing Youth About the HIV/AIDS Epidemic: An Innovative Health Communication Partnership." The event presented the International Organization for Migration-commissioned Art Center College of Design that collaborated on a public awareness campaign.

The project aimed at empowering affected communities and NGOs to facilitate behavior change.

On the evening of Sept. 6, the ARS representatives attended the conference reception hosted by the NGO/DPI Executive Committee where they networked with other NGO representatives in a more informal setting. The reception took place on the fourth floor of the United Nations building with an imposing view over the Hudson River. A jazz ensemble set the tone for a relaxing ambiance while delegates from all over the world conversed and exchanged information related to their respective NGOs.

On Sept. 7, ARS representatives attended a workshop entitled, "Forgiveness: Partnering with the Enemy," presented by the American Psychological Association. The workshop centered on forgiveness and reconciliation after violence in such cases as the South African apartheid, the Rwandan genocide, and the Armenian Genocide. Many speakers gave specific instances of people coming to terms with their aggressors. Panelist Dr. Saths Cooper, a former prisoner of Robben Island, described his experience going from victim to advocate.

The ARS representatives also attended a Sept. 7 afternoon roundtable session entitled, "Human Security: Responsibility to Protect and Peacebuilding Commission." In light of the 2005 World Summit that established an international responsibility to protect populations from genocide, war crimes, ethnic cleansing and crimes against humanity, governments have accepted that they must act earlier in response to crises in their own countries. Speakers addressed how partnerships between civil society and the State must be reinforced to achieve the set goals. The panelists provided examples to ensure that the security development goals are met. The emphasis was on the following three aspects linked to human security related to conflict: to

prevent, to react/respond, and to rebuild. The speakers included Juan Mendez, special advisor to the Secretary-General on the Prevention of Genocide, and Eugenie Mukeshimana, a Rwanda genocide survivor.

“Attending the UN/DPI conference has only reinforced my belief that the ARS has an important role to play on the world stage,” said ARS representative Lalai Manjikian. “By being an active presence at this conference and other UN activities, the ARS can ensure its involvement and contribution to the humanitarian arena internationally.”

The ARS Inc. has been an active NGO at the United Nations for many years, having achieved been recognized as a non-governmental organization nearly 30 years ago. The ARS, Inc. is a member of UN DPI and has roster status with the UN Economic and So-

cial Council. The ARS is also actively involved in various important UN committees, including UNICEF, the UN Committee on HIV/AIDS, the UN Committee on the Status of Women and WANGO.

The 59th Annual DPI/NGO conference addressed a number of pressing issues related to human security and sustainable economic development. This year, once again, the ARS Inc. was represented at the conference, engaging in the important issues faced by civil society and establishing contacts with other NGOs so important to advancing the ARS’s voice as an important UN NGO participant.

The ARS, Inc. was established in 1910 and is a non-profit organization with 18,000 members in 24 countries around the world. For more information visit www.ars1910.org or call (617) 926-5892. ♥

The Armenian Relief Society Hosts Panel on Volunteerism

BY ANAHID UGHURLAYAN

On April 20, 2006, the Armenian Relief Society, Inc. UN/NGO committee hosted a panel discussion entitled, “*The Power of One: Bringing Hope and Change Through Volunteerism at the United Nations.*” The purpose of the discussion was two-fold – to celebrate the life and legacy of ARS, Inc. UN/NGO representative Penelope Giragosian, who recently passed away, and to discuss the ways in which NGOs help shape policy at the UN.

Denise Scotto, attorney and policy advisor and Vice-chair, NGO Committee on Status of Women, spoke of Ms. Giragosian’s many contributions to the ARS and Armenia as well as her work at the UN on various NGO committees. She stressed that women and women’s rights have come a long way at the UN and that NGOs have been a driving force, citing as examples the 50th An-

niversary of the Commission on the Status of Women, The Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women (CEDAW), the implementation of ad hoc war

crimes tribunals in Rwanda and Bosnia, and the codification of rape and forced pregnancies as war crimes by the International Criminal Court. Ms. Scotto also noted that NGOs hold UN member states accountable and work on the ground in countries around the world to ensure that pressing social and economic issues are addressed, and she praised members of NGOs in attendance for their tireless efforts.

Meg Gardinier, coordinator of Education and Community Partnerships at the US Fund for UNICEF, also touched on the contribution of NGOs, explaining that NGOs were in consultation with mem-

The ARS UN/NGO Panelists

ber states when the UN was forming and that in terms of children's rights, NGOs were at the forefront at the UN Summit on Children in 1990, one of the first UN Summits. She explained that NGOs continued to play an instrumental role in the Special Session in 2002 to review the outcome of the UN Summit on Children from which emerged *A World Fit for Children*, the guiding document on socioeconomic and other issues relating to children, including 21 specific goals and targets for the next decade for member states to achieve.

On a personal note, Ms. Gardinier recalled how she met Ms. Giragosian in the late 1990s and worked with her on the UN Briefing on Violence against Women and Children and other conferences, as well as advocacy for disabled children in Armenia. She referred to an upcoming Summit on the UN Convention on the Rights of the Child at the American University, a completely volunteer effort and a testament to Ms. Giragosian's work.

Carol Jaffarian, Professor, Graduate School of Nursing at the University of Massachusetts in Worcester, MA, recalled Ms. Giragosian as a mentor, detailing Ms. Giragosian's persistence in getting her involved in setting up an HIV/AIDS Prevention and Education program in the ARS "**Mother & Child**" Health and Birthing Center in Akhourian, Armenia, given her experience as HIV Clinic Nurse Manager at the University of Massachusetts HIV Clinic. Ms. Jaffarian recounted Ms. Giragosian's work in getting the HIV/AIDS program off the ground, helping to secure a grant from the World Aids Foundation, her

constant networking, including with passengers in the plane on her way to Armenia, to help the Clinic, and her vision of having the program serve as a model for other countries. Ms. Jaffarian remembered her last trip to Armenia with Ms. Giragosian, who was gravely ill, how she asked her to continue helping the Clinic after she passed on.

Valentine Berberian of the ARS NGO committee moderated the panel and gave an overview of Penny's work at the UN, particularly the studies sponsored by UNICEF on violence against children and on disabled children in Armenia.

A question and answer period followed during which Georgi-Ann Oshagan, Vice-Chairperson of the ARS Central Executive Board, asked the panelists what advice they had on getting individuals involved as volunteers at the UN. Ms. Scotto noted that it is very difficult to get individuals to take on specific tasks, and that it takes many people with different skills to contribute. Ms. Gardiner mentioned the US Fund for UNICEF's online tutorial program and noted, that virtual volunteerism (i.e., via Internet, email) is the wave of the future.

This program honored the memory of Penny Giragosian, a volunteer in the truest sense, who helped the ARS and Armenia in countless ways. It also served to educate those unfamiliar with volunteering at the UN about the work of NGOs — including that of the Armenian Relief Society — and how they can help. By so doing, Penny's legacy of selflessness and giving — which touched the lives of so many — can continue. ❤️

BOOK REVIEW

The Armeniad

Visible pages of History.
Text and illustrations by
Boris Baratov

*10"x13.5", 336 pages with 600 color
illustrations. Hardbound with dustcover,
printed in Italy.*

This richly illustrated volume offers a panorama of the civilization of ancient Armenia. The text portion of "The Armeniad" is based on the works of Armenian historians and on the latest research of a number of European scholars. It tells of the principal stages in the formation of the Armenian identity and the Armenian civilization in the mountainous basin of Lake Van, and in the Ararat and Mush Valleys from the 4th—3rd millennia onwards.

The reader of this beautiful volume will be able to keep pace with a civilization that has travelled in tandem with the great cultures of Sumer, Assyria, the Hittites, Babylon, Persia, Greece, Rome and Byzantium. In leafing through the handsomely designed pages of this book, the reader will learn of important 19th and 20th century archaeological research in Asia Minor, which uncovered the 'visible pages' of the ancient past to an astounded world. It is by examining the past that our contemporary world is correctly assessed and a peek at the future made possible.

The book is a repository of art and artifact, containing marvellous reproductions of ancient and mediaeval works. The result of many years of arduous research in the Matenadaran, the Genocide Museum of Yerevan, the British Museum and Library, the Hermitage Museum in St. Petersburg and in the Russian State Library, this volume was made complete by a trip to Turkey to take pictures of examples of Armenian culture that have survived in Western Armenia and Cilicia after the genocidal aggression on all things Armenian during the years 1915-1923 by both the Ottoman and the Kemalists Turks.

Almost all materials witnessing to the events and the monuments to Armenian civilization were barbarically destroyed and the few that survived on the historic terri-

tory of Armenia were plundered by enterprising Europeans. Some of these items have ended up in museums throughout the world. For this reason, we undertook a special photo-shoot for "The Armeniad" in a number of famous European museums, from the Pergamon Museum in Berlin to the British Museum. It would take me many hours to tell you about our shoots in the museums of Baghdad, Mosul, Ankara, Istanbul or Tehran. Incidentally, in what is known as Persian Armenia (the part of historical Armenia which was acceded to Persia) there is still a significant Armenian population and I managed to photograph a number of wonderful Armenian monasteries – including those of St. Thaddeus and St. Stephen.

The book includes some wonderful artefacts of Armenian culture which we were able to view in the storehouses of the Monastery of SS. James in Jerusalem and in the treasure house of Holy Ejmiatzin.

All these tiny fragments of evidence and artefacts of Armenian culture have been brought together in one book for the first time and in this sense, the illustrations of "The Armeniad" are truly unique. The reader will see the ruins of the ancient Armenian capital of Tigranakert, the maritime fortresses and the mountain castles of Cilician Armenia, the panorama of the city of Van in 1916, compared with how it looks today and much, much more.

I am writing in such detail, so that you will appreciate that for our publishing house, this book is not a commercial project, but a charitable venture. It is not just a question of writing the book, having it translated into English and printed in Italy, but we have also shipped it especially to the United States.

Anna Petrosova

In Athens, with the Author of

“The Burning Tigris”

This brief encounter with Peter Balakian took place in Athens on the 17th of May 2006, during the author’s visit to Greece to promote the Greek edition of his book, «The Burning Tigris». I am thankful to Mr. Balakian for this opportunity to interview him for “Hai Sird”.

SARO DEDEYAN

SD. *Mr. Balakian, the community considers your book as an original contribution to existing knowledge of the Armenian Genocide. I would like to know what your motivations were in writing this book.*

PB. My whole career as a writer has been an evolution from my work as a poet and literary scholar to writing a memoir about growing up as an Armenian American, which I explored in the process of my journey into history. Both the history of my family and the Armenian genocide survivors’ story — like my grandmother’s — as well as the larger history of the Armenian people of the Ottoman Empire and the Armenian genocide. I found myself being very interested in reading more and more about this history and I discovered that the American people were deeply involved in efforts to rescue and save lives by sending relief to the Armenians. The more I read, the more I was interested, the deeper and richer the story emerged for me and I began to see that this is a significant cultural project for the USA. I am trained in American Studies, that’s what my PhD is about, and I am thinking that this was in store for me. I believe that the story was waiting for me. I would not have attempted to write just another history of the Armenian Genocide of 1915 — it has been done. What interested me was to write about the Armenian Genocide

and the whole Armenian crisis, as seen through the perception of an American Armenian writer. It was tailor made for me.

SD. *Are you able today to measure the impact of this project?*

PB. It is hard to measure the impact of one’s project. But as you know, the book is New York Times Best Seller. My sense of writing this book was to explore the Armenian Genocide as an international event and not just as an Armenian event. I wanted the story to speak to the broadest range of modern history, like a contribution to our understanding of modernity because modern genocide is something unique that first happened to Armenians, and to understand the modern era one must understand the history of the Armenian genocide.

SD. *We, the Armenians of Diaspora, believe that the Turks will recognize the genocide. And speaking of that, you are aware that these days the members of the European Union discuss the possibility of Turkey entering the EU. What are your views on this?*

PB. Well, I think that the reason that Europe is making an important issue of the Turkish acknowledgment of the Armenian genocide is because if Turkey does not develop a capacity of critical analysis of its own

history, its path and its own society, then it is not a democratic society, and if it is not a democratic society, it can not enter the EU. The interesting thing is that the Armenian Genocide is an important test for Turkey to see if it can develop a democratic cultural mechanism, and until that can happen, I cannot see how Turkey can join what is essentially a democratic family of nations.

SD. *Intellectuals like you, from the Armenian Diaspora, have an important contribution to make. Do you believe that the Armenian Diaspora can play a significant role in its relationship with Armenia?*

PB. Yes. I think that the genocide of the Armenian people happened mostly to Western Armenians who, today, are what we call the Armenian Diaspora of USA, Europe, South America, etc. So, I believe that Armenia today is a complex international concept that involves the Republic of Armenia and the Diaspora, and it is not going to be easy — they need to work together.

SD. *As you know, Armenia and Greece have traditionally very good economic, diplomatic and political relationships. How do you feel, being once again here in Greece?*

PB. I have said it before, that I always feel that Greece is another kind of homeland. I feel a connection to the Greek people, to the land and its beauty, its long history and civilization. Nowhere else in the world, I think, there is such an acute understanding of the Armenian past because Greeks and Armenians share a deep common experience as Christian minorities of the Ottoman Empire in the course of centuries. And also, do not forget that Armenians played an important role in the Byzantine Empire with many Armenian emperors of the realm. Armenians and Greeks have an intertwined history, and I feel those vibes when I am here.

SD. *What are your views in terms of the recognition of the Armenian genocide by the USA? Thirty-nine states have already recognized the genocide, but officially, the USA hasn't yet. Do you believe that in the years to come something will change?*

PB. I think, that this is an obscured situation because the knowledge of the Armenian genocide in the USA is very broad and people teach regularly in classrooms. I do think, that there is not any denial in the minds of the legislative bodies, and probably not even in the minds of those in the executive branch. The problem is crass pragmatic politics, and I think that mostly the blockage of the official recognition is coming from the defense department, because of military bases and defense contracts with Turkey. I think, the USA should

stand up to Turkey on this issue and exert moral leadership and know that by acknowledging the Armenian genocide, the USA will help Turkey to grow up and become a democratic society. I wish we could take that tactic to Ankara because they need help. They act like a child.

SD. *Do you believe that the Turks will agree with this argument — as it is something totally different from what they support?*

PB. I do not know. I cannot answer that. What I can say is, that there is a group of Turkish scholars who are trying very hard for their government and society to change, who write about the Armenian genocide openly and honestly. I think that a little bit of light is coming from them and in the end Turkey has to change on its own.

SD. *Do you remain positive that something will change in the years to come?*

PB. I think that one has to always have the hopeful view in order to pursue social change. We have seen many changes happen in the world. So, social change happens in its own strange way, and I think that we need to convince Turkey that this is to its benefit. I do believe, that the most important thing is education. If you educate people in depth, I think, that sooner or later, it is hard to maintain a big lie, even for the liar. Yes, it is possible and maybe it is not so far away.

SD. *How do you foresee Armenia in twenty or thirty years?*

PB. I would like to see Armenia continue developing economically. I would like to see Armenia develop fluent pathways to the west and to the east. I think that Armenians are blessed with a great work ethic, and intelligence in many different areas such as trade, arts, sciences, entrepreneurship; but you need to have luck and maybe it is Armenia's time. Obviously, if you told to our grand-parents that there would be Armenia on the map today, they would not have believed it. So, unimaginable things happen. If Armenia and the Diaspora work together in complementary ways, though it is not always easy, I believe that the new era will bring a kind of prosperity.

SD. *I presume that you feel very proud of your Armenian origin...*

PB. Of course! I am one hundred percent Armenian!

SD. *Peter, thank you very much.*

PB. You are welcome. ♥

THE **Hai Sird** YOUTH

FORUM: Observations

on the Sixty-Eighth ARS International Convention

EVERY THREE YEARS, the Armenian Relief Society holds its International convention. The meeting lasts around a week and, as stated in the ARS Constitution, it is the highest body of our organization.

In October of 2005, the Convention was held in Montreal, in accordance with the ARS, Inc. Bylaws, which specify that 2 out of 3 of these gatherings have to be held within the limits of the North American Continent. As a young woman who has been a member of the ARS since 1995, I was excited with the prospect of attending my first International Convention and to see this august body of a great Armenian organization in action, listen to the ideas that would turn into constructive programs through debate, suggestions and binding resolutions for the next three years of this organization's already prolific history.

The week prior to the convention was filled with plenty of social activities allowing all the members to interact socially, prior to tackling business. A Saturday evening banquet was organized to allow more social interaction, with dinner and dancing and, of course, it served as a fundraiser as well, to launch the newly conceived ARS Centennial Fund, with the goal to raise several million US dollars within the next four years.

Monday, October 10 marked the official opening of the Convention. Though this was the 68th International Convention, the Society was 95 years old at the time. A fact, that can be stated as both a positive or a negative assessment. Positive, because the Society has a rich, successful history of continuous assistance to the Armenian people, be it at trying times, such as the 1915 Genocide, the earthquake of 1988, the Karabagh

Independence war and its aftermath, or, during times of relative tranquility, when a nascent Armenian diaspora, and newly-independent Armenian states had to start, literally, from scratch.

However, although the positive is something to be proud of and should make every member of the ARS proud that they belong to a world class organization whose membership, I may add, is mostly made up of women, and can easily be considered the largest women's philanthropic organization in the entire world, with its 97 long years, comes the negative, as well.

Our organization has reached a point, where the older, experienced members are slowly reaching a stage, where they will need to step down from the ranks of leadership positions and allow younger elements — presently small in numbers — to gradually take charge to endure the healthy continuity of this outstanding organization.

It seems, that older, more experienced members want to prove, that they still have what it takes to lead, while the youth want to prove, that they too, are ready to lead. I am not saying that the older generation is not capable of continuing the work as they have done for so many years; what I am simply saying is: Allow the youth to work alongside as your equals.

You may be surprised by their wish to learn and to become deeper and deeper involved with the Society, that we all have come to love. You will discover, that the devotion that you have exists in them as well, and that together, the young members of this organization and the elder *ungerubis* can keep the Society viable for yet another 10 decades, allowing many generations of Armenian women to come in and truly belong to this great, global family.

The ARS elders seem to have forgotten, that they were once young and eager to fill positions of responsibility. Today, young women are reluctant to join the ARS because they feel it is not for them — when, in fact, it truly is the Society that gives the youth endless possibilities to carry the torch, which our mothers and grandmothers brought, burning bright, into the 21st century — the era that beckons us, today's youth, as well as those of many future generations.

NYREE DERDERIAN, ESQ.

The ARS *Sponsor-A-Child* Program Enters a New Era...

With recent substantial donations, among which, those received recently from the Babikian and Garikian families — made on the occasion of the Christening of their children, Megig and David, and Aram, Armen and Cara — the new [ARS Orphans Education Program](#) is off to an auspicious beginning!

Perhaps a brief recap is necessary. During its 97-year existence, the Armenian Relief Society has had a tremendous input into the ongoing efforts to sustain our Diasporan structures that keep Armenian communities active around the globe. One of the most important facets of that input is the care of orphans. In the dark days of the 1915 Genocide's aftermath, the ARS collected abandoned orphans scattered throughout the Syrian desert around Der Zor, fed, clothed and sheltered them and — cognizant of the importance of an education in the mother tongue — it supported the establishment and maintenance of community-run kindergartens, grade and high schools. It is in these institutions of learning that thousands of parentless children, survivors of the first genocide of the 20th century, regained their humanity and identity, their love of learning and the desire to serve their stricken nation and all others in need of support and assistance.

Some seventy years after the devastating blow of the Genocide, the Armenian nation was hit by the disastrous earthquake of 1988, and the brutal attempt of ethnic cleansing of the Armenian enclave of Nagorno Karabagh which turned into a protracted war of survival and liberation. United, and determined to prevail, the Armenians, utilizing all existing structures, supplied the needed food, shelter, clothing and medicines to the stricken populations of a fractured Homeland, a large portion of which consisted of children who had lost one or both parents.

Responding to the situation, in 1992, the ARS put together a program called "[Sponsor-A-Child](#)" It is time now to '[sponsor a youth](#)' — orphans over 18,

David and Megig Babikian, in Yerevan

who strive for higher education, in order to become productive members of society, support themselves and their families, improving their own as well as their country's intellectual and economic potential.

It is the desire — and a cherished goal — of the Armenian Relief Society, that over the starting decades of the new millennium, not a single orphaned youngster in the Homeland be allowed to remain without adequate schooling. Educated, self-supporting individuals are more likely to enjoy the blessings of family and home, secure in their own and their country's present and future.

To make this dream a reality, all those who care to give their financial support are invited to get in touch with their local ARS offices, and make out a check to the [ARS Orphans Education Program](#). ♥

ԱՇԽԱՐՀԻ ՇՈՒՐՋԸ ՀՕՄԻ ՀԵՏ AROUND THE WORLD WITH THE ARS

ՀԱՅ ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԻԱԽՈՐՆԵՐԸ ԵՒ ԻՐԵՆՑ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԸ
ENTITIES OF THE ARMENIAN RELIEF SOCIETY AND THEIR ACTIVITIES

Անգլիոյ Հայ Օգնութեան Միութեան Մեկուսի Մասնաճիւղը, որպէս ՀՕՄ-ի 12 մեկուսի մասնաճիւղերէն մին, իր 110 գործօն եւ օժանդակ անդամներով, աշխոյժ աշխատանք կը տանի Հայ Օգնութեան Միութեան ծրագիրներու գործադրման ի խնդիր: Իր կարողականութեան շուրջ երեք-քառորդը ան տրամադրած է Հայաստանի, Արցախի ու Տաւախքի մէջ ի գործ դրուող ծրագիրներու՝ որոնց համար աշխատանք կը տանի հետեւողականօրէն: Ան ներկայութիւն է նաեւ տեղական համեմատաբար փոքրաթիւ գաղութին մէջ՝ կրթական ու ընկերային մարզերէն ներս: Գործնականօրէն մասնակցած է Իրաքահայութեան եւ Լիբանահայութեան անմիջական օգնութեան:

Արեւելեան Միացեալ Նահանգներու Հայ Օգնութեան Միութիւնը, որ ՀՕՄ-ի ծննդոցէն սկիզբ կ'առնէ, ունի 33 մասնաճիւղեր, 1 199 գործօն եւ օժանդակ անդամ-անդամուհիներով, տարածուած Միացեալ Նահանգներու արեւելեան ափի գրեթէ բոլոր մեծ քաղաքներէն ներս: ՀՕՄ-ի շրջանային այս միաւորը իր ուժականութեան ամենամեծ բաժինը տրամադրած է կրթական-դաստիարակչական ծրագիրներու, ինչպիսին է Հայագիտական Ամառ-նային Դասընթացքներու երկարամեայ ծրագիրը, որմէ անմիջապէս ետք, գրեթէ նոյն համեմատութեամբ, կուգան Հայաստանի, Արցախի ու Տաւախքի այլազան կարիքներուն հասնող ծրագիրները: Շրջանը նշանակալից ներդրում ունեցած է Իրաքի եւ Լիբանանի մեր վտանգուած գաղութներուն օժանդակութիւն հասցնելու աշխատանքներուն մէջ:

Արեմտեան Միացեալ Նահանգներու Հայ Օգնութեան Միութիւնը, Lou Անջելլոսի

հայ խիտ բնակչութիւնը ունենալով որպէս հաստատուն կորիզ, իր 26 մասնաճիւղերով ու 1 357 գործօն եւ օժանդակ անդամ-անդամուհիներով, աշխոյժ ներկայութիւն է հետզհետէ տարածուող Սփիւռքահայութեան առաջնահերթ ու բազմանդամ այս գաղութէն ներս: Կարենալ օգնելու համար գաղութին նորահաստատ կամ կարիքաւոր տարրերուն, այս միաւորը իր բիւջէին մօտ մէկ քառորդը կը յատկացնէ իր ընկերային ծառայութեանց ծրագիրներուն՝ կանոնաւորաբար արժանաւորելով նահանգային իշխանութիւններու նիւթական օժանդակութեան: Միաւորը նաեւ իր կարելորդ ներդրումը ունի – առաջնահերթութեան կարգով – Հայաստան-Արցախ-Ճաւախքի շարունակական ծրագիրներու, կրթական-մշակութային, Իրաքի եւ Լիբանանի հայութեան անմիջական օգնութեան, եւ զանազան այլ մարզերէ ներս:

Արցախի Հայ Օգնութեան Միութեան Սեկուսի Մասնաճիւղը, հիմնուած

Հայաստանի մեր միաւորին հետ միաժամանակ, այսօր օրինակելի աշխատանք կը տանի իր 125 գործօն անդամներով՝ կեդրոն ունենալով Ստեփանակերտը՝ ուր եւ հիմնուեցաւ առաջին «Սօսէ» Մանկապարտէզը: Այսօր, Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան տարածքին, ՀՕՄ-ի անմիջական հովանաւորութեան տակ, կան 11 «Սօսէ» Մանկապարտէզներ: Արցախի մեր միաւորը, իր սահմանափակ կարելիութիւններուն համեմատութեամբ իր մասնակցութիւնը կը բերէ Հայ Օգնութեան Միութեան համահայկական ծրագիրներուն յաջող իրականացման:

Աւստրալիոյ Հայ Օգնութեան Միութիւնը

վերջերս, մեծ շուքով տօնակատարեց իր 4 տասնամեակներու գործունէութեան 40-ամեակը: Խումբ մը հաւատաւոր հայուհիներու ջանքերով, Աւստրալիոյ նորահաստատ գաղութին մէջ, «Սօսէ» անունով ծնունդ առած այս միաւորը – այսօր շրջանային կառոյց՝ 3 գործունէայ մասնաճիւղերով – իր բաժինը կը բերէ ո՛չ միայն ի՛ր գաղութին կրթական, մշակութային ու մարզական կարիքներու գոհացման աշխատանքներուն, այլ նաեւ կը մասնակցի Միութեանս համա-հայկական ծրագիրներուն որոնք այսօր կը գործադրուին հայրենի ոստաններէ ներս:

Գանատայի Հայ Օգնութեան Միութիւնը

– որուն Մոնթրէալի «Սօսէ» մասնաճիւղը իր 50-ամեակը տօնակատարեց այս տարի – իր 1159 անդամներուն 10 գործունէայ մասնաճիւղերու մէջ տարած ժրգջան աշխատանքով, այսօր բացառիկ տեղ կը գրաւէ Հայ Օգնութեան Միութեան աշխարհատարած կառոյցին մէջ: Գանատայի ՀՕՄ-ին կարողականութեան աւելի քան յիսուն առ հարիւրը ի սպաս կը դրուի այլազան ծրագիրներու իրականացման՝ Հայաստանի, Արցախի եւ Ճաւախքի մէջ: Այս օրինակելի միաւորը, նոյնքան նուիրումով, իր բաժինը կը բերէ տեղական եւ համասփիւրջեան մեր ոստաններուն կրթական-դաստիարակչական եւ ընկերային կառոյցներու հետ առնչուող բազմազան կարիքներուն շարունակական հոգատարութեան:

Գերմանիոյ Հայ Օգնութեան Միութիւնը, փոքրաթիւ գաղութի մը սահմաններէն ներս, 34 գործօն եւ օժանդակ անդամներով եւ ՀՕՄ-ի յատուկ կորովով գործի անցած, իր բարոյական եւ նիւթական ուժերուն շուրջ 70 առ հարիւրը յատկացուցած է ծրագիր-ներու՝ որոնք ի գործ կը դրուին հայրենի ոստաններէ ներս ի պատասխան անոնց անհամար կարիքներուն: Այս միաւորին մնացեալ կարողականութիւնը ի սպաս կը դրուի գաղութային ծրագիրներու:

Եգիպտոսի Հայ Կարիքի Խաչը, Հայ Օգնութեան Միութեան հնագոյն միաւորներէն մին -- ներկայիս մեկուսի մասնաճիւղ -- այսօր, իր մեծապէս նօսրացած գաղութին մէջ, ունի 227 գործօն եւ օժանդակ անդամներ՝ որոնց գործունէութեան աւելի քան վաթսուն առ հարիւրը կեդրոնացած է ընկերային-խնամատարական աշխատանքներու վրայ: Միաւորը, նստավայր ունենալով Գահիրէն, շուրջ 3 000 հաշուող համայնքին մէջ, կը շարունակէ զբաղիլ նաեւ կրթական, մշակութային եւ այլ ծրագիրներու մշակմամբ ու գործադրութեամբ:

Զուիցերիոյ Հայ Օգնութեան Միութեան Մեկուսի Մասնաճիւղ.- Մեպտեմբեր 2, 2006-ին, Զուիցերիոյ Բիել քաղաքին մէջ, ՀՕՄ-ի Կեդր. Վարչութեան ատենապետուհի, ընկի. Յասմիկ Տերտերեան -- ընկերակցութեամբ Ֆրանսահայ Կապոյտ Խաչի ատենապետուհի, ընկի. Հէլէն Մերճանեանի -- կատարեց երդման արարողութիւնը, ՀՕՄ-ի շարքերուն մէջ ընդունելով խումբ մը զուիցերիահայ կիներ՝ որպէս հիմնադիր անդամները Եւրոպայի մէջ Հայ Օգնութեան Միութեան նոր մեկուսի մասնաճիւղի մը, 24-ի հասցնելով այն երկիրներուն թիւը, ուր ՀՕՄ-ը գործունէայ միաւորներ ունի այսօր:

Իսրայէլի Հայ Օգնութեան Միութիւնը, ինչպէս անցեալին, այսօր եւս, **Երուսաղէմի, Հայֆայի, եւ Յոպպէի** իր երեք մեկուսի մասնաճիւղերով -- հակառակ իսրայէլաբնակ հայ գաղութին սահմանափակ համրանքին եւ ընկերային ու տնտեսական բազմազան դժուարութիւններուն -- իր կարելին կը շարունակէ ընել, մասնակից դառնալով Հայրենիքէն ներս Հայ Օգնութեան Միութեան համահայկական զանազան ծրագիրներուն յաջող իրականացման աշխատանքներուն:

Հայ Օգնութեան Միութեան Իտալիոյ Մեկուսի Մասնաճիւղի մը ստեղծման առաջադրութեամբ, ներկայիս աշխատանք կը տարուի հիմնադիր խումբի մը կազմութեան համար:

Աշխատանքը կեդրոնացած է Միլանոյի հայ գաղութի շրջանակէն ներս: Լիայոյս ենք, որ ՀՕՄ-ի 100-ամեակէն առաջ, այս եւ Հոլանտայի՝ մէջ միաւորի մը զոյգ ծրագիրները իրականացած կ'ըլլան -- 26-ի հասցնելով այն երկիրներուն թիւը, ուր ՀՕՄ-ը այսօր միաւորներ ունի:

Լիբանահայ Օգնութեան Խաչը -- հակառակ վերջին տարիներուն երկրին ու Միջին Արեւելքի մէջ տիրող քաղաքական եւ տնտեսական անկայուն եւ յաճախ քառսային վիճակին -- կը շարունակէ մնալ մեր Միութեան հաստատուն եւ պատմական ամրոցը որպէս ՀՕՄ-ի հայրենամերձ միաւոր: Իր 26 մասնաճիւղերուն մէջ կամաւոր աշխատանքի լծուած աւելի քան 3 500 անդամներով, իր հանրաժանօթ Պոլկորճեան Ընկերա-Բժշկական Կեդրոնով, ԼՕԽ-ը իր բարոյական ու գործնական եւ նիւթական ներդրումը ունի ՀՕՄ-ի բոլոր մարզերէն ներս, գործակցելով Լոյսատեն UNICEF-ի, World Health Organization-ի, World Vision-ի եւ Caritas-ի նման մշազգային կազմակերպութիւններու հետ:

Կիպրոսի Հայ Օգնութեան Միութեան Մեկուսի Մասնաճիւղ.- Այս փոքրիկ, միաժամանակ անհամեմատօրէն աշխոյժ միաւորին առաջնահերթ մտասէւեռումը եղած է ու կը մնայ Հայաստանը, Արցախի ու ճաւախքի հետ միատեղ: Արդարեւ, իր բարոյական ու նիւթական յատկացումներուն աւելի քան 80 առ հարիւրը հայրենի ոստաններէ ներս գործադրելի ծրագիրներու կը յատկացուի: Լոյսատեն, այս ժրաջան միաւորը իր գործնական ներդրումը ունի գաղութին կրթական ու մշակութային կեանքէն ներս:

Հայաստանի Հայ Օգնութեան Միութիւնը, անցեալ տարի, մեծ շուքով տօնակատարեց իր հիմնադրութեան 15-ամեակը՝ որ կը զուգադիպի Հայաստանի Գ. Հանրապետութեան յայտարարութեան տարեդարձին: Այս զոյգ հանդիսութիւններուն մանրամասն ու պատկերազարդ նկարագրականը, գրի առնուած ընկի. Ճորճի-Ան Օշականի կողմէ, կարելի է տեսնել Հայ Սիրտի այս համարին մէջ՝ նուիրուած Հայաստանի ՀՕՄ-ի 15-ամեակին: Մեր հայրենի միաւորը ունի 63 մասնաճիւղեր Հանրապետութեան տարածքին՝ 1 594 անդամներով: Միաւորը իր աշխատանքները կեդրոնացուցած է մասնաւորաբար երիտասարդական ծրագիրներու իրագործման վրայ, որմէ ետք իր ուշադրութեան առարկայ կը մնան խնամատարական ու կրթական հարցերը եւ անոնց առնչուող ծրագիրները:

(Արժանթին)

(Բրազիլիա)

(Ուրուգուայ)

Հարաւային Ամերիկայի Հայ Օգնութեան Միութիւնը, երեք իրերամերձ երկիրներու մէջ հաստատուած իր 7 մասնաճիւղերուն աւելի քան 1 200 անդամներով, օրինակելի աշխատանք կը տանի, մասնաւորաբար տնտեսական ծանր պայմաններու մէջ գտնուող երեցներու հոգատարութեան իւրայատուկ մարզէն ներս: Արդարեւ, ՀՕՄ-ի Հանգստեան Տունը շրջանի վարչութեան գործունէութեան առաջնահերթ տեղը կը գրաւէ: Ասոր կողքին, Հարաւային Ամերիկայի մեր ՀՕՄուիները ետ չեն մնար այլ շրջաններէ՝ իրենց բազմազան ներդրումներով դաստիարակչական, մշակութային, բարեսիրական եւ այլ մարզերէ ներս եւս, միշտ ընդառաջելով հայրենի ոստաններու կարիքներուն:

Մակեդոնիոյ եւ Թրակիոյ Հայ Գթութեան Խաչը, Յունաստանի Հայ Կապոյտ Խաչին հետ, կ'ամբողջացնէ ՀՕՄ-ի երկարատեւ ներկայութիւնը Յունահայ գաղութէն ներս: Խալքիտիքի իր ճամբարով ծանօթ, Թեսաղոնիկէ կեդրոնացած այս միաւորը, իր առկայ ուժերուն -- 6 մասնաճիւղեր՝ 346 անդամներով -- յառաջացուցած կարողականութեան 35 առ հարիւրը կը յատկացնէ Հայաստանի, Արցախի եւ Տաւաշի ծրագիրներու գործադրման. քառասուն առ հարիւրը՝ ամառնային ջամբարներու կազմակերպման եւ ընկերա-բժշկական ծրագիրներու աշխատանքներուն՝ մնացեալը յատկա-ցնելով մշակութային-դաստիարակչական կարիքներու:

Յորդանանի Հայ Օգնութեան Միութիւն. Ամմանի մէջ կեդրոնացած այս մեկուսի մասնաճիւղը, իր 113 ՀՕՄականներով, օրինակելի աշխատանք կը տանի՝ ի խնդիր Հայաստան-Արցախի, ընկերային-խնամատարական, կրթական, ու մասնաւորաբար՝ Իրաքահայութեան օժանդակութիւն հասցնելու ՀՕՄ-ի երկարատեւ ծրագիրներու շարունակական գործադրութեան: Միջին Արեւելեան այս փոքր գաղութին ծոցին մէջ գործող այս միաւորը միշտ աւելիով կատարած է ՀՕՄականի իր պարտաւորութիւնները:

Յունաստանի Հայ Կապոյտ Խաչը (Աթէնք), որպէս շուտով հարիւրամեայ Հայ Օգնութեան Միութեան առաջին միաւորներէն մին, ներկայիս, իր 5 մասնաճիւղերուն մէջ կամաւոր աշխատանքի լծուած մօտ 600 ՀՕՄուիներով, գրեթէ նոյն համեմատութեամբ -- զանազան մարդասիրական այլ ծրագիրներու կողքին -- իր բարոյական թէ նիւթական աղբիւրները ի գործ կը դնէ կրթական, խնամատարական, հայատառ մամուլի կարիքներուն եւ հայրենի ոստաններուն մէջ ի գործ դրուող ՀՕՄ-ի համահայկական ծրագիրներու իրականացման:

Շուետի Հայ Օգնության Միություն (Ուպասալա, Սթոքհոլմ).

Շուետի երկու փոքրաթիվ գաղութներուն մէջ իր աշխատանքը տանող այս մեկուսի մասնաճիւղը կը բաղկանայ 52 գործօն եւ օժանդակ անդամներէ: Այլ մեկուսի մասնաճիւղերու նման, Սթոքհոլմի եւ Ուպասալայի ընկեր-ընկերուիները իրենց գործունէութեան լրիւ 80-առ-հարիւրը կեդրոնացուցած են Հայրենի ոստաններու հետ առնչուող ծրագիրներու գործադրման՝ առանց ակնաթող ընելու տեղական, ընկերային ու մշակութային կարիքները:

Պարսկաստանի Հայ Օգնության Միություն (Թաւրիզ, Ուրմիա).

Հայաստանամերձ այս հիւսուրց գաղութին մէջ վաղուց հիմ դրած մեր միաւորը, ներկայ քաղաքական անցուղարձերու ստեղծած դիւանագիտական ո՛չ բարենպաստ պայմաններու հետեւանքով, երկար ժամանակէ ի վեր կանոնաւոր նամակագրութենէ զուրկ է Կեդրոնական Գրասենեակը: Միաւորը կը զբաղի տեղական բնոյթ ունեցող ծրագիրներով:

Պուկարիոյ Հայ Օգնության Միությունը,

որուն աշխատանքներուն մեծ մասը կ'ընդգրկէ նոր սերունդի հայեցի դաստիարակութիւնը, իր 5 մասնաճիւղերով եւ աւելի քան 400 գործօն եւ օժանդակ անդամներով, իր սահմանափակ կարելիութիւնները յատկացուցած է ՀՕՄ-ի տեղական թէ համահայկական նպատակադրուած ծրագիրներու իրականացման:

Սուրիահայ Օգնության Խաչը,

իր 9 մասնաճիւղերուն մէջ ժրաջան աշխատանքի լծուած աւելի քան 2 000 գործունէայ ընկերուիներով, այսօր կը շարունակէ մնալ Հայ Օգնության Միութեան մեծ ընտանիքին կարեւորագոյն սիւներէն մին: Այս միաւորին նիւթական թէ բարոյական ներդրումին աւելի քան 50%-ը ընկերային-խնամատարական աշխատանքներու եւ ՍՕԽ-ի Հալէպի Պատասպարանին կը յատկացուի: ՍՕԽ-ը, նոյնատեն, կարեւոր ներդրում ունի գաղութի դաստիարակչական-մշակութային կեանքէն ներս, առանց անտեսելու ՀՕՄ-ի հայրենի ոստաններէ ներս տարած աշխատանքները՝ որոնց իր համեմատական մասնակցութիւնը կը բերէ բարոյապէ՛ս թէ նիւթապէս:

Վրաստանի Հայ Օգնության Միություն (Տաւաթ).

ՀՕՄ-ի յարաբերաբար նոր այս մասնաճիւղը, հակառակ շրջանին մէջ տիրող ընկերային ու տնտեսական անստոյգ վիճակին,

աշխոյժ գործունեութիւն ցոյց կուտայ զանազան մարզերէ ներս: ՀՕՄ-ի մեծ ընտանիքին հոգատար աջակցութեամբ, հայրենի պատմական տարածքի վրայ գործող այս միաւորը, այլ աշխատանքներու կողքին, կ'ունենայ դպրոցական մրցոյթներ հայ ժողովուրդի պատմական անցեալին շուրջ, կը ծրագրէ ու կ'իրականացնէ առողջապահական ու երիտասարդական սոր կեդրոններու ստեղծումը Ախալքալաքի, Նինոցմիստայի եւ Ախալցխայի հայաբնակ ավաններուն ու գիւղերուն մէջ, զարկ տալով հայեցի դաստիարարա-կութեան աշխատանքներուն:

Քուէթի Հայ Օգնութեան Միութիւն.- Համեմատաբար նոր այս մեկուսի մասնաճիւղը, իր 73 գործօն եւ օժանդակ անդամներով, իր կարողութեան սահմաններուն մէջ, ուժ կուտայ գլխաւորաբար Կրթական-մշակութային, Հայաստան-Արցախի եւ ընկերային խնամատարական ծրագիրներու իրականացման՝ Սփիւքի թէ հայրենի ոստաններու մէջ:

Ֆրանսահայ Կապոյտ Խաչ.- Մեծ եղեռնէն ի վեր շարունակական գործունեութիւն ցուցաբերած այս միաւորը այսօր ունի 19 մասնաճիւղեր՝ ուր 655 գործօն եւ օժանդակ ՀՕՄականներ գործի են լծուած տեղական թէ համահայկական ծրագիրներու իրագործման առաջադրանքով: Հանրաժանօթ Դելֆօնթէնի ճամբարը՝ ուր ամէն տարի այլազան երկիրներէ պատանիներ իրար քով կուգան ամառուայ արձակուրդին՝ իրար ծանօթանալու հայաշունչ մթնոլորտի մը մէջ: Այս միաւորը կապ կը պահէ UNICEF-ի, UNESCO-ի, եւ INALCO-ի նման միջազգային կազմակերպութիւններու հետ: Մարդասիրական ընդարձակ ներդրում ունի հայրենի ոստաններէ ներս, ինչպէս նաեւ տեղական կրթական-մշակութային անդաստաններէ ներս: ♥️

ON THE FIRST THRESHOLD OF A CENTURY OF DEDICATED SERVICE **1910ZOUARS2010**

The Centennial Fund of the Armenian Relief Society

A Centennial Fund for the Armenian Relief Society has been established in recognition of the oldest and largest Armenian women's organization to further enhance its humanitarian activities around the world.

Relief being the middle name of the ARS, during most of the 20th century, ARS programs centered on the Armenian Diaspora in order to bring stability to a people devastated by the 1915 Genocide. In 1988, the much needed relief work in the aftermath of the earthquake that hit Armenia's northwest expanded forever the mission and duties of the Society.

Service to Armenia soon developed to include assistance to Artsakh and Javakhq with various programs designed to restore and preserve Armenian presence – both physical and spiritual – in both of those historically Armenian inhabited regions, with numerous clinics, kindergartens, schools, community and social service centers, etc.

Today, on the first threshold of its second 100 years, the ARS asks you to join those who have already contributed to the ARS Centennial Fund in recognition of the Society's past accomplishments and in support of its world-wide, present and future humanitarian endeavors.

YES, I want to help the Armenian Relief Society, Inc. continue its service to the Armenian people by making a donation to the ARS Centennial Fund.

☐ \$5,000 ☐ \$2,500 ☐ \$1,000 ☐ \$500 ☐ \$250 ☐ \$100 Other _____

NAME

ADDRESS

The Armenian Relief Society, Inc. is a 501 (c)(3) organization. Your tax exempt donation will be deposited into the ARS Centennial Fund. All donations will be acknowledged by our headquarters located at 80 Bigelow Avenue, Watertown, MA 02472. You can call us at (617) 926-5892 if you wish to donate stocks, property, bonds or similar instruments. You may also e-mail us at manager@ars1910.org.

... Contribute Generously

Centennial Fund of the Armenian Relief Society

ARMENIAN RELIEF SOCIETY, INC.
CENTRAL EXECUTIVE BOARD

FINANCIAL STATEMENTS

For the Years Ended May 31, 2006 and 2005
With Independent Auditor's Report Thereon

TABLE OF CONTENTS

	Page
INDEPENDENT AUDITOR'S REPORT	3
FINANCIAL STATEMENTS	
Statements of financial position	4
Statements of activities	5-6
Statements of cash flows	7
Notes to financial statements	8-15
ACCOMPANYING INFORMATION	
Schedule of grants and program expenses	16

INDEPENDENT AUDITOR'S REPORT

THE CENTRAL EXECUTIVE BOARD
ARMENIAN RELIEF SOCIETY, INC.
Watertown, Massachusetts

We have audited the accompanying statement of financial position of Armenian Relief Society, Inc. as of May 31, 2006, and the related statements of activities and cash flows for the year then ended. These financial statements are the responsibility of the Society's management. Our responsibility is to express an opinion on these financial statements based on our audit. The financial statements of Armenian Relief Society, Inc. were audited by other auditors whose report dated August 5, 2005, expressed an unqualified opinion.

We conducted our audit in accordance with auditing standards generally accepted in the United States of America. Those standards require that we plan and perform the audit to obtain reasonable assurance about whether the financial statements are free of material misstatement. An audit includes examining, on a test basis, evidence supporting the amounts and disclosures in the financial statements. An audit also includes assessing the accounting principles used and significant estimates made by management, as well as evaluating the overall financial statement presentation. We believe that our audit provides a reasonable basis for our opinion.

In our opinion, the 2006 financial statements referred to above present fairly, in all material respects, the financial position of Armenian Relief Society, Inc. as of May 31, 2006, and the results of its operations, and its cash flows for the year then ended in conformity with accounting principles generally accepted in the United States of America.

Parent, McLaughlin & Nangle

Certified Public Accountants, Inc.

August 24, 2006

Parent, McLaughlin & Nangle
Certified Public Accountants, Inc.

160 Federal Street
Boston, MA 02110-1713
617/426-9440
Fax No. 617/423-3955

100 Cummings Center
Suite 335G
Beverly, MA 01915-6106
978/921-0005
Fax No. 978/927-3428

85 Rangeway Road
Forest Ridge Office Park, Bldg #1
Billerica, MA 01862-2105
978/663-9750
Fax No. 978/663-5151

Ten Commerce Way
Rayham, MA 02767-1017
508/880-4955
Fax No. 508/823-6976

ARMENIAN RELIEF SOCIETY, INC.

STATEMENTS OF FINANCIAL POSITION

MAY 31, 2006 AND 2005

	<u>2006</u>	<u>2005</u>
<u>ASSETS</u>		
Cash and cash equivalents	\$ 374,962	\$ 438,233
Accounts receivable	42,712	62,237
Investments	1,799,993	2,208,538
Building, net	43,211	45,227
Total Assets	<u>\$ 2,260,878</u>	<u>\$ 2,754,235</u>
 <u>LIABILITIES AND NET ASSETS</u>		
<u>LIABILITIES:</u>		
Accounts payable and accrued expenses	\$ 194,972	\$ 205,106
Total Liabilities	194,972	205,106
 <u>NET ASSETS:</u>		
Unrestricted	462,572	635,233
Temporarily Restricted	1,545,481	1,856,079
Permanently Restricted	57,853	57,817
Total Net Assets	<u>2,065,906</u>	<u>2,549,129</u>
Total Liabilities and Net Assets	<u>\$ 2,260,878</u>	<u>\$ 2,754,235</u>

See accompanying notes to financial statements.

ARMENIAN RELIEF SOCIETY, INC.

STATEMENT OF ACTIVITIES
YEAR ENDED MAY 31, 2006

	Unrestricted	ARS	Armenia/ Artsakh Fund	Javakhk Fund	Educational Funds	Sponsor a Child Fund	Centennial Fund	Total	Permanently Restricted Educational Fund	Total All Funds
Revenues and additions:										
Interest and dividend income	\$ 33,019	\$ 39,008	\$ -	\$ 3	\$ 25,576	\$ 1,070	\$ -	\$ 65,657	\$ 36	\$ 98,712
Net realized and unrealized gains (losses) on investments	25,848	40,393	-	-	(30,388)	-	-	10,005	-	35,853
Donations	140,673	31,813	158,746	97,125	-	382,608	37,900	708,192	-	848,865
Quotas	64,140	-	-	-	-	-	-	-	-	64,140
Other	30,462	-	-	-	-	-	-	-	-	30,462
Total revenue	294,142	111,214	158,746	97,128	(4,812)	383,678	37,900	783,854	36	1,078,032
Net assets added to (released from) restrictions	1,094,452	(359,962)	(182,955)	(81,638)	(24,129)	(421,240)	(24,528)	(1,094,452)	-	-
Total revenue and support	1,388,594	(248,748)	(24,209)	15,490	(28,941)	(37,562)	13,372	(310,598)	36	1,078,032
Expenses:										
Grants and program expenses	1,282,802	-	-	-	-	-	-	-	-	1,282,802
Continuing allocations	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Travel	40,313	-	-	-	-	-	-	-	-	40,313
Salaries, taxes and benefits	145,488	-	-	-	-	-	-	-	-	145,488
Professional fees	32,255	-	-	-	-	-	-	-	-	32,255
Mailing	5,290	-	-	-	-	-	-	-	-	5,290
Rent	36,780	-	-	-	-	-	-	-	-	36,780
Telephone	4,667	-	-	-	-	-	-	-	-	4,667
Depreciation and amortization	4,645	-	-	-	-	-	-	-	-	4,645
Office expense	9,015	-	-	-	-	-	-	-	-	9,015
Total expenses	1,561,255	-	-	-	-	-	-	-	-	1,561,255
Change in net assets	(172,661)	(248,748)	(24,209)	15,490	(28,941)	(37,562)	13,372	(310,598)	36	(483,223)
Net assets at beginning of year	635,233	1,298,378	32,773	1,351	433,247	90,330	-	1,856,079	57,817	2,549,129
Net assets at end of year	\$ 462,572	\$ 1,049,630	\$ 8,564	\$ 16,841	\$ 404,306	\$ 52,768	\$ 13,372	\$ 1,545,481	\$ 57,853	\$ 2,065,906

See accompanying notes to financial statements.

ARMENIAN RELIEF SOCIETY, INC.

STATEMENT OF ACTIVITIES
YEAR ENDED MAY 31, 2005

	Unrestricted	ARS Emergency Fund	Armenia/ Artsakh Fund	Temporarily Restricted			Permanently Restricted Educational Fund	Total All Funds
	General Fund			Javakhi Fund	Educational Funds	Sponsor a Child Fund		
Revenues and additions:								
Income on investments	\$ 31,123	\$ 39,789	\$ 13	\$ 18	\$ 19,798	\$ 1,179	\$ 713	\$ 92,633
Net realized and unrealized gains on investments	46,301	52,778	-	-	10,720	-	-	109,799
Donations	229,123	424,086	299,079	42,206	-	424,916	-	1,419,410
Quotas	64,152	-	-	-	-	-	-	64,152
Total revenue	370,699	516,653	299,092	42,224	30,518	426,095	713	1,685,994
Net assets added to (released from) restrictions	1,292,018	(442,644)	(298,028)	(30,349)	(30,291)	(490,706)	-	-
Total revenue and support	1,662,717	74,009	1,064	11,875	227	64,611	713	1,685,994
Expenses:								
Grants and program expenses	1,563,564	-	-	-	-	-	-	1,563,564
Continuing allocations	56,000	-	-	-	-	-	-	56,000
Travel	45,642	-	-	-	-	-	-	45,642
Salaries, taxes and benefits	126,348	-	-	-	-	-	-	126,348
Professional fees	46,123	-	-	-	-	-	-	46,123
Mailing	9,486	-	-	-	-	-	-	9,486
Rent	36,780	-	-	-	-	-	-	36,780
Telephone	6,600	-	-	-	-	-	-	6,600
Depreciation and amortization	3,607	-	-	-	-	-	-	3,607
Office expense	10,952	-	-	-	-	-	-	10,952
Total expenses	1,905,102	-	-	-	-	-	-	1,905,102
Change in net assets	(242,385)	74,009	1,064	11,875	227	(64,611)	713	(219,108)
Net assets at beginning of year	877,618	1,224,369	31,709	(10,524)	433,020	154,941	57,104	2,768,237
Net assets at end of year	\$ 635,233	\$ 1,298,378	\$ 32,773	\$ 1,351	\$ 433,247	\$ 90,330	\$ 57,817	\$ 2,549,129

See accompanying notes to financial statements.

ARMENIAN RELIEF SOCIETY, INC.

STATEMENTS OF CASH FLOWS

YEARS ENDED MAY 31, 2006 AND 2005

	<u>2006</u>	<u>2005</u>
Cash Flows from Operating Activities:		
Change in net assets	(\$ 483,223)	(\$ 219,108)
Adjustments to reconcile change in net assets to net cash used in operating activities:		
Depreciation	2,016	2,016
Unrealized appreciation on investments, net	(97,930)	(92,647)
Realized (gain) loss on sales of investments, net	62,077	(17,152)
Amortization of bond premium	2,629	1,591
Decrease in accounts receivable	19,525	6,426
Decrease in prepaid expenses	-	10,000
(Increase) decrease in accounts payable and accrued expenses	(10,134)	40,057
Total adjustments	(21,818)	(49,709)
Net cash used in operating activities	(505,041)	(268,817)
Cash Flows from Investing Activities:		
Purchases of investments	(580,624)	(444,762)
Proceeds from sales of investments	1,018,571	770,120
Proceeds from paydowns of investments	3,823	10,451
Net cash provided by investing activities	441,770	335,809
Net increase (decrease) in cash and cash equivalents	(63,271)	66,992
Cash and cash equivalents, beginning of year	438,233	371,241
Cash and cash equivalents, end of year	<u>\$ 374,962</u>	<u>\$ 438,233</u>

See accompanying notes to financial statements.

ARMENIAN RELIEF SOCIETY, INC.

NOTES TO FINANCIAL STATEMENTS

YEARS ENDED MAY 31, 2006 AND 2005

A. Organization:

General and Basis of Presentation

The Armenian Relief Society, Inc. (the Society) is an independent, nongovernmental and nonsectarian organization which serves the humanitarian needs of the Armenian people, and seeks to preserve the cultural identity of the Armenian nation, throughout the world.

General Funds

The general funds are comprised of all funds which are not designated for a specific purpose. These funds are utilized in achieving the objectives of the Society at the discretion of the Central Executive Board. These funds are expended on projects or provided to organizations that promote social, cultural and health services to the Armenian people. Approximately \$132,000 and \$209,000 of the donations received in the general fund for the years ended May 31, 2006 and 2005, respectively, were earmarked for specific programs and grants.

ARS Emergency Relief Fund

This fund was established as a result of the Fund for Armenian Resources (FAR) Campaign (the Campaign). The Campaign was created with the purpose of increasing the resources of the Society to enable it to provide assistance to Armenian communities worldwide in need of emergency aid due to natural disasters of war.

Armenia/Artsakh Fund

This fund provides emergency relief in Armenia and Artsakh.

Javakhk Fund

This fund was established in April 2001 for the purpose of providing educational, cultural, and social support for Armenians in Javakhk.

Educational Funds

The educational funds are comprised of funds contributed by individuals to provide scholarships to Armenian students. By decree of the donor, these amounts are restricted for specified purposes, as outlined below:

ARMENIAN RELIEF SOCIETY, INC.

NOTES TO FINANCIAL STATEMENTS

YEARS ENDED MAY 31, 2006 AND 2005

(continued)

A. Organization: (continued)

Educational Funds: (continued)

Samuel and Agnes Eremian Fund

This fund is used to provide educational scholarships for Armenian students.

Baghdoyan and Baloonian Funds

These funds are used to provide scholarships for students attending Palanjian Jemaran.

Jizmajian Fund

The income from this fund is used to provide scholarships as follows:

- Two annual scholarship disbursements of approximately \$200 each to The Karen Jeppe College in Aleppo, Syria, and The Nishan Palanjian College of Beirut, Lebanon.
- One scholarship of \$1,000 to the Armenian Sisters Academy for the Mary Jizmajian Scholarship Fund.

The principal and twenty-percent of the interest earned from the Jizmajian Fund are permanently restricted by decree of the donor. All other amounts are classified as temporarily restricted.

Sivart Kalaydjian Scholarship Fund

This fund is used to assist needy children of Armenia and Artsakh in their college education. Twenty-percent of the income from the Sivart Kalaydjian Scholarship Fund is permanently restricted by decree of the donor. All other amounts are classified as temporarily restricted.

Sponsor A Child Fund

This fund was established in June 1992 for the purpose of providing direct support to Armenian children through sponsorship. The donors contribute an annual amount which is used to support the individual child that the donor has elected to "sponsor." All of the funds contributed to this fund are forwarded to the sponsored Armenian children. In 1999, the members increased the amount to sponsor a child from \$120 per child to \$130 per child. This \$10 per child increase is to cover administrative costs.

ARMENIAN RELIEF SOCIETY, INC.

NOTES TO FINANCIAL STATEMENTS

YEARS ENDED MAY 31, 2006 AND 2005

(continued)

A. Organization: (continued)

Centennial Fund

The Centennial Fund is an international fundraising effort to raise \$5,000,000 over the next three years. During the fundraising period, all donations will be temporarily restricted. After the fundraising period, all donations raised, after expenses, shall be permanently restricted. Only the interest and dividends thereon shall be available to be spent by the Central Executive Office to support its operations.

B. Summary of Significant Accounting Policies:

Basis of financial statement presentation:

The Society prepares its financial statements in accordance with generally accepted accounting principles. This basis of accounting involves the application of accrual accounting; consequently, revenues and gains are recognized when earned, and expenses and losses are recognized when incurred.

The accompanying financial statements reflect only the books and records of the Central Executive Office of the Society, and do not represent the consolidated results of any other affiliated Armenian relief organization.

Use of estimates:

The preparation of financial statements in conformity with generally accepted accounting principles requires management to make estimates and assumptions that affect the reported amount of assets and liabilities and disclosure of contingent assets and liabilities at the date of the financial statements and the reported amounts of revenues and expenses during the reporting period. Actual results could differ from those estimates.

Net assets:

The Society follows Statement of Financial Accounting Standards (SFAS) No. 117, "Financial Statements of Not-for-Profit Organizations," issued by the Financial Accounting Standards Board (FASB) for presentation of its financial statements. Net assets and revenues, expenses, gains and losses are classified based on donor-imposed restrictions. Accordingly, net assets of the Society and changes therein are classified and reported as follows:

ARMENIAN RELIEF SOCIETY, INC.

NOTES TO FINANCIAL STATEMENTS

YEARS ENDED MAY 31, 2006 AND 2005

(continued)

B. Summary of Significant Accounting Policies – (continued):

Net assets – (continued):

Unrestricted net assets:

Unrestricted net assets represent those assets either not subject to donor-imposed restrictions or amounts released from temporarily restricted net assets designated for stipulated activities or programs, which are expended within the current fiscal year.

Temporarily restricted net assets:

Temporarily restricted net assets are subject to explicit or implicit donor-imposed stipulations that may or will be met by actions of the Society and/or the passage of time.

Permanently restricted net assets:

Permanently restricted net assets are subject to donor-imposed stipulations that they be maintained permanently by the Society. Generally, the donors of these assets permit the Society to use all or part of the income earned on related investments for general or restricted purposes.

Cash and cash equivalents:

Cash and cash equivalents consist of cash deposits, money market mutual fund holdings and highly liquid investments with maturities of three months or less at date of purchase.

Investments:

Investments consist of government and general agency obligations, common stock, bond and stock funds. All investments are classified as available-for-sale and are recorded at fair market value in the statement of financial position based on quoted market prices. All realized and unrealized gains and losses from investments are included in the statement of activities in the period in which they occur. The cost of investments sold is based on the specific-identification method.

Gains or losses on the sale of restricted fund assets are recorded in accordance with the restrictions imposed by the donor. All other investment income is considered unrestricted unless otherwise specified.

ARMENIAN RELIEF SOCIETY, INC.

NOTES TO FINANCIAL STATEMENTS

YEARS ENDED MAY 31, 2006 AND 2005

(continued)

B. Summary of Significant Accounting Policies – (continued):

Building:

The building is recorded at cost. Depreciation is provided using the straight-line method over the estimated useful life of the applicable asset. The building is depreciated using a useful life of 31.5 years.

	<u>2006</u>	<u>2005</u>
Building	\$ 63,504	\$ 63,504
Less accumulated depreciation	(20,293)	(18,277)
Total building	<u>43,211</u>	<u>45,227</u>

Income Tax Status:

The Society has received a determination letter from the Internal Revenue Service stating that it is exempt from federal income tax under Section 501(c)(3) of the Internal Revenue Code.

Revenue:

Revenue from investment income, dues and subscriptions is recognized when earned. Contributions are recognized when an unconditional promise to give is received by the Society.

The Society follows SFAS No. 116, "Accounting for Contributions Received and Contributions Made". In accordance with SFAS No. 116, contributions received are recorded as unrestricted, temporarily restricted, or permanently restricted support, depending on the existence and/or nature of any donor restrictions. In-kind donations are reflected at their fair values at the date of receipt.

Reclassifications:

Certain reclassifications have been made to the 2005 financial statements in order to conform with the presentation used in the 2006 financial statements.

ARMENIAN RELIEF SOCIETY, INC.

NOTES TO FINANCIAL STATEMENTS

YEARS ENDED MAY 31, 2006 AND 2005

(continued)

C. Investments:

Investments of the Society are comprised of the following at May 31, 2006 and 2005:

	2006			2005		
	Cost	Fair Value	Unrealized Appreciation (Depreciation)	Cost	Fair Value	Unrealized Appreciation (Depreciation)
U.S government and general agency obligations:						
General Fund	\$ 3,961	\$ 4,066	\$ 105	\$ 5,398	\$ 5,940	\$ 542
Educational Fund	1,900	856	(1,044)	3,424	2,047	(1,377)
ARS Emergency Relief Fund	3,433	1,688	(1,745)	4,257	2,900	(1,357)
Total U.S. government and general agency obligations	9,294	6,610	(2,684)	13,079	10,887	(2,192)
Common stock:						
General fund	11,464	5,153	(6,311)	11,464	4,046	(7,418)
Total common stock	11,464	5,153	(6,311)	11,464	4,046	(7,418)
Bond funds and certificates of deposit:						
General Fund	68,622	68,563	(59)	359,256	343,495	(15,761)
Educational Fund	435,521	405,877	(29,644)	438,149	441,335	3,186
ARS Emergency Relief Fund	336,303	334,750	(1,553)	488,123	454,630	(33,493)
Total bond funds	840,446	809,190	(31,256)	1,285,528	1,239,460	(46,068)
Stock funds:						
General Fund	200,788	316,839	116,051	298,939	373,157	74,218
Educational Fund	31,332	43,052	11,720	24,662	33,805	9,143
ARS Emergency Relief Fund	509,946	619,149	109,203	476,073	547,183	71,110
Total stock funds	742,066	979,040	236,974	799,674	954,145	154,471
Total investments	\$ 1,603,270	\$ 1,799,993	\$ 196,723	\$ 2,109,745	\$ 2,208,538	\$ 98,793

ARMENIAN RELIEF SOCIETY, INC.

NOTES TO FINANCIAL STATEMENTS

YEARS ENDED MAY 31, 2006 AND 2005

(continued)

C. Investments – (continued):

Investment activity consisted of the following for the years ended May 31:

	<u>2006</u>	<u>2005</u>
Investments at beginning of year	\$ 2,208,538	\$ 2,436,139
Investment return:		
Dividend and interest income	98,712	92,633
Realized gains and (losses), net	(62,077)	17,152
Unrealized gains, net	<u>97,930</u>	<u>92,647</u>
	134,565	202,432
Amount appropriated for operations	(<u>543,110</u>)	(<u>430,033</u>)
	<u>\$ 1,799,993</u>	<u>\$ 2,208,538</u>

D. Educational Funds:

The net assets of the Educational Funds consisted of the following, as of May 31, 2006 and 2005:

	<u>2006</u>		
	<u>Temporarily</u>	<u>Permanently</u>	
	<u>Restricted</u>	<u>Restricted</u>	<u>Total</u>
Eremian	\$ 326,147	\$ -	\$ 326,147
Baghdoyan	40,575	-	40,575
Baloonian	28,412	-	28,412
Kalaydjian	18,460	415	18,875
Jizmajian	<u>9,679</u>	<u>57,438</u>	<u>67,117</u>
	423,273	57,853	481,126
Unrealized loss on investments	(<u>18,967</u>)	-	(<u>18,967</u>)
	<u>\$ 404,306</u>	<u>\$ 57,853</u>	<u>\$ 462,159</u>

ARMENIAN RELIEF SOCIETY, INC.

NOTES TO FINANCIAL STATEMENTS

YEARS ENDED MAY 31, 2006 AND 2005

(continued)

D. Educational Funds – (continued):

	2005		
	Temporarily Restricted	Permanently Restricted	Total
Eremian	\$ 325,460	\$ -	\$ 325,460
Baghdoyan	40,490	-	40,490
Baloonian	28,352	-	28,352
Kalaydjian	18,428	407	18,835
Jizmajian	9,566	57,410	66,976
	422,296	57,817	480,113
Unrealized gain on investments	10,951	-	10,951
	<u>\$ 433,247</u>	<u>\$ 57,817</u>	<u>\$ 491,064</u>

E. Agency Fund:

The Society manages a trust established for the purpose of investing funds on behalf of the South American Regional Armenian Relief Society. Management has determined that these funds should not be included in its financial statements. The amounts held in trust for the South American Regional were \$74,751 and \$108,342 at May 31, 2006 and 2005, respectively.

F. Concentration of Credit Risk:

Armenian Relief Society, Inc. maintains money market mutual fund accounts at a brokerage firm and cash balances at several banks throughout the United States. Bank balances are insured by the Federal Deposit Insurance Corporation (FDIC), up to \$100,000. Money market mutual fund accounts are not insured by FDIC. As of May 31, 2006, uninsured amounts of cash and cash equivalents aggregated approximately \$156,000.

ARMENIAN RELIEF SOCIETY, INC.

SCHEDULE OF GRANTS AND PROGRAM EXPENSES

YEAR ENDED MAY 31, 2006

From the General Fund:

General Grants and Program Expenses:

Earmarked Donations	\$ 132,430
International Convention	33,642
United Nations	11,258
Publications	11,006
Youth Exchange	7,000
	<hr/>
	195,336

Armenia/Artsakh Fund Grants and Program Expenses:

Kindergarten	123,200
Orphanages	30,500
Scholarships	11,780
Mother & Child Center	8,000
Armenian Office	6,000
St. James School	2,500
	<hr/>
	181,980

Educational Fund Grants and Program Expenses:

Scholarships/Grants	21,500
---------------------	--------

Sponsor a Child Fund Grants and Program Expenses:

Grants for Children	420,417
---------------------	---------

Javakhk Fund Grants and Program Expenses:

Grants for Javakhk	81,500
--------------------	--------

Centennial Fund Grants and Program Expense:

Fundraising Expenses	24,528
----------------------	--------

ARS Emergency Relief Fund Grants and Program Expenses:

Mother & Child Clinic	253,000
Armenia Office	46,800
All Armenia Fund	25,250
Kindergarten	20,000
Direct Travel	11,213
Nigo Aghbalian School	1,000
UMASS HIV/AIDS Program	278
	<hr/>

Total General Fund Grants and Program Expenses	<hr/> <hr/> \$ 1,282,802
--	--------------------------

*Your
Tax-Exempt
Contributions
To World-Wide
AKS Programs
Can Make
A difference
Between
Despair and
Hope...*

Contribute Generously!